

@up

Περιοδική Έκδοση
Πανεπιστημίου Πατρών

3η περίοδος
τεύχος 6
Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2022

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

@UP: ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ-ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ

Κατερίνα Κωστίου - Γιάννης Παπαθεοδώρου (Τμήμα Φιλολογίας)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πάνος Αλεξόπουλος (Ιατρική Σχολή)

Θεόδωρος Αντωνακόπουλος (Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών-Πολυτεχνείο)

Μαρία Αργυροπούλου (Τμήμα Διοίκησης Τουρισμού)

Χρυσή Καραπαναγιώτη (Τμήμα Χημείας-Σχολή Θετικών Επιστημών)

Αρχόντω Τερζή (Τμήμα Λογοθεραπείας, ΣΕΑΥ)

Κώστας Τσεκούρας (Τμήμα Οικονομικών Επιστημών-ΣΟΔΕ)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Φιλίω Βογιαντζή (Μονάδα Οικονομικής & Διοικητικής Υποστήριξης Ε.Λ.Κ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών)

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Σχεδιασμός τεύχους: PENCILCASE

ΜΟΝΙΜΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Διονυσία Αγγελοπούλου (Απόφ. Τμήματος Φιλολογίας, μεταπτ. φοιτήτρια ΕΑΠ)

Αγγελική Ματράκα (Υποψ. διδάκτωρ Τμήματος Φιλολογίας)

Ματίνα Παρασκευά (Διδάκτωρ Τμήματος Φιλολογίας)

Άντα Σαμαρά (Μεταπτ. φοιτήτρια Τμήματος Φιλολογίας)

Παναγιώτα Φωτεινοπούλου (Δευτεροετής φοιτήτρια Τμήματος Φιλολογίας)

Γιώργος Χαριτάτος (Υποψ. διδάκτωρ Τμήματος Φιλολογίας)

Δημήτρης Χείλαρης (Υποψ. διδάκτωρ Τμήματος Φιλολογίας)

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΥΧΟΥΣ

Μαρία Αργυροπούλου, Κώστας Βασιλόπουλος, Σπύρος Γούλας, Πένυ Θεολόγη-Γκούτη, Σταματία Καλλιβωκά, Χρυσή Κ. Καραπαναγιώτη, Κέλλη Κούση, Κατερίνα Κωστίου, Χαρά Λαγού, Γεωργία Λαλιώτη, Αγγελική Ματράκα, Ιωάννης Μυλωνάς-Μαργαρίτης, Δήμητρα Παπαδημητρίου, Γιάννης Παπαθεοδώρου, Άντα Σαμαρά, Κυριάκος Σγάρμπας, Μαρία Φραγκάκη

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

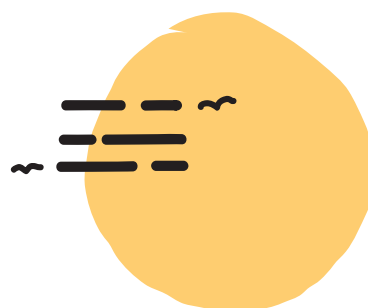
Συντάκτες της ύλης

Upatras Photo Gallery

Pexels.com / Rawpixel.com

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

newsletter@upatras.gr

Ενυπόγραφα άρθρα και συνεντεύξεις δεσμεύουν μόνον τους συντάκτες τους. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση οποιουδήποτε μέρους της ύλης του @Up, αρκεί να είναι ακριβής και να αναφέρεται η πηγή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

EDITORIAL

ΤΟ ΧΡΥΣΑΦΙ ΚΑΙ ΤΟ ΝΟΜΙΣΜΑ (4)

UP-ΟΨΕΙΣ

Η ΕΝΤΑΣΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΡΑΜΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΤΗΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ – ΧΡΥΣΗ Κ. ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΗ (6)

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ IEEEEXTREME: Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ – ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΓΑΡΜΠΑΣ (8)

ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΑΙΧΜΗΣ – ΚΕΛΛΗ ΚΟΥΣΗ (11)

ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟ ΒΙΩΣΙΜΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ – ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (13)

«ERASMUSDAYS» ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ: ΕΙΚΟΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ – ΜΑΡΙΑ ΦΡΑΓΚΑΚΗ (14)

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ/ΨΗΦΙΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΜΟΥΣΕΙΩΝ (ICOM) – ΠΕΝΥ ΘΕΟΔΟΓΗ-ΓΚΟΥΤΗ (16)

UP-ΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ

Ο ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΟΡΑΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ: ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΜΠΡΑΤΤΗ – ΜΑΡΙΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ (19)

(UNIVER)CITY

«ΚΑΘΕ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΗΘΟΠΟΙΩΝ ΚΑΙ ΘΕΑΤΩΝ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΕΚΡΗΞΗ»: ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΝΙΚΑΙΤΗΣ ΚΟΝΤΟΥΡΗ – ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΤΡΑΚΑ (22)

ALUMNI

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΥΛΩΝΑΣ-ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ (24)

ΣΠΥΡΟΣ ΓΟΥΛΑΣ: ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ ΧΑΡΑ ΛΑΓΟΥ (26)

ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ (ΠΡΟ)ΤΑΣΕΙΣ

«ΠΕΦΤΑΣΤΕΡΙΑ» Η Ή ΑΠΛΩΣ ΠΕΤΡΕΣ; – ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ (28)

ΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΤΕΧΝΕΣ-ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΣ «ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΛΕΒΑΝΤΑΣ» – ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΩΣΤΙΟΥ (30)

ΠΑΡΑΜΥΘΙΩΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ – ΓΕΩΡΓΙΑ ΛΑΛΙΩΤΗ (33)

ΜΕΣΑΝΥΧΤΑ ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΑΤ ΧΕΪΓΚ – ΑΝΤΑ ΣΑΜΑΡΑ (35)

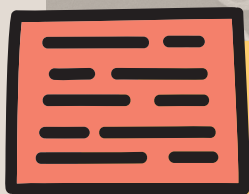
«Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΣΚΥΛΟΥ»: Η ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΥΒΕΛΑ ΤΟΥ THOMAS SAVAGE ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΟΘΟΝΗ ΜΕ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΗΣ JANE CAMPION – ΧΑΡΑ ΛΑΓΟΥ (36)

«Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ»: ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΒΙΑΣΜΟΥ – ΣΤΑΜΑΤΙΑ ΚΑΛΛΙΒΩΚΑ (37)

ΜΟΥΣΙΚΗ – ΤΟ @UP ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ (38)

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

ΧΑΡΤΕΣ (39)

Editorial

ΤΟ ΧΡΥΣΑΦΙ ΚΑΙ ΤΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΩΣΤΙΟΥ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

Σε ένα παλαιότερο άρθρο του, ο John Horgan που διευθύνει το Center for Science Writings στο Stevens Institute of Technology, προσπαθούσε να ευαισθητοποιήσει το κοινό για την ανάγκη στήριξης των Ανθρωπιστικών Επιστημών, επισημαίνοντας πως «ο αριθμός των Αμερικανών σπουδαστών στους ανθρωπιστικούς κλάδους έχει μειωθεί από 20%, τη δεκαετία του 1960, στο 5%, στη σύγχρονη εποχή». Ένας από τους κυβερνήτες μιας αμερικανικής πολιτείας, επιδοκίμασε μάλιστα την τάση αυτή λέγοντας ότι τα σχολεία της πολιτείας θα έπρεπε «να παράγουν περισσότερους ηλεκτρολόγους μηχανικούς και λιγότερους πτυχιούχους γαλλικής φιλολογίας». ¹ Σε μια άλλη συνέντευξή του, ο John Horgan αποφάσισε να μοιραστεί την εμπειρία του στο αμφιθέατρο, όταν σε ένα υποχρεωτικό μάθημα Ανθρωπιστικών Σπουδών, στο πρώτο έτος του Stevens Institute of Technology, η ύλη του μαθήματος αφορούσε το Σοφοκλή, τον Πλάτωνα, το Σαίξπηρ, τον Ντεκάρτ, τον Καντ, τον Μαρξ, τον Νίτσε, τον Φρόιντ κ.α. Την πρώτη μέρα, ο καθηγητής ρώτησε τους φοιτητές : «Πόσοι από εσάς δεν θα ερχόσασταν αν δεν ήταν υποχρεωτικό;». Οι φοιτητές εξήγησαν ότι επέλεξαν το συγκεκριμένο Ίδρυμα για να σπουδάσουν μηχανολογία, πληροφορική, μαθηματικά, φυσική, εισαγωγή στην ιατρική, χρηματοοικονομικά, ψηφιακή παραγωγή μουσικής, κλπ. Υποστήριζαν μάλιστα πως δεν είχε νόημα να διαβάσουν όλα αυτά τα «παλιά κείμενα», που δεν συσχετιζόνταν με την καριέρα τους. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ζητούσαν «απαντήσεις» για μια εκπαίδευση που θα είχε πιο «πρακτική» αποτελεσματικότητα. Σε μια έξυπνη και έντιμη αποστροφή του λόγου του, ο John Horgan απάντησε ως εξής : «Οι Ανθρωπιστικές Επιστήμες σχετίζονται περισσότερο με τις ερωτήσεις παρά με τις απαντήσεις. Και θα παλέψουμε με ορισμένες εξωφρενικά μεγάλες ερωτήσεις, στο μάθημα αυτό».

Στα χρόνια που πέρασαν, και παρ' όλες τις πιέσεις της αγοράς αλλά και της σύγχρονης «εκπαιδευτικής πολιτικής», έχουμε πλέον κατανοήσει πως αυτές οι «εξωφρενικά μεγάλες ερωτήσεις» όχι μόνο έγιναν ακόμη μεγαλύτερες αλλά απαιτούν και περισσότερη συζήτηση. Ένας σχετικά πρόσφατος κλάδος, ο κλάδος των Δημόσιων Ανθρωπιστικών Επιστημών (Public Humanities) έχει ήδη συνδέσει το πεδίο της έρευνάς του με τις εποχές της

κρίσης και των πολλαπλών μεταβάσεων : πως αντιμετωπίζουμε τον λαϊκιστικό εξτρεισμό και τη δημοσιογραφία των «ψευδών ειδήσεων», την κρίση αντιπροσώπευσης της δημοκρατίας, το ρατσισμό, τον σεξισμό, την κλιματική αλλαγή, την «ευάλωτη ζωή» που δημιουργήσε η οικονομική κρίση και η πανδημία ; Πώς εμπλέκεται η εκπαίδευση με τα σύγχρονα video games; Πώς εξελίσσονται σήμερα οι «πολιτισμικοί πόλεμοι» στον παγκοσμιοποιημένο κόσμο; Πώς αντιμετωπίζουμε το δικαίωμα στη διαφορά και στην ανεκτικότητα, μετά τις σύγχρονες προσφυγικές ροές και στη μετανάστευση ; Πώς θα είναι οι μουσικές θεατρικές παραστάσεις μετά την πανδημία; Πού οδηγεί η πληθωρική παρουσία της λογοτεχνίας (και της παραλογοτεχνίας) στο διαδίκτυο; Πώς παράγονται οι «νέες ιδέες» για έναν κόσμο που θέλει να ζει με αξιοπρέπεια και αλληλεγγύη;

Σε αρκετές χώρες της Δύσης, έχει γίνει ήδη κατανοητό πως οι Ανθρωπιστικές Σπουδές, καθώς και όσοι/όσες τις θεραπεύουν, είναι μια πολύ σημαντική πηγή πληροφόρησης και επαφής του Πανεπιστημίου με ευρύτερα ακροατήρια. Η σημασία των Δημόσιων Ανθρωπιστικών Επιστημών δεν αφορά μόνο τον θεμελιώδη ρόλο της συζήτησης αυτών των θεμάτων με στόχο την κοινωνική ευαισθητοποίηση αλλά και τον διαμοιρασμό της έγκυρης γνώσης και έρευνας στη δημόσια σφαίρα μέσα από ομιλίες, διαλέξεις, «ανοικτά» μαθήματα και σεμινάρια, φοιτητικά φεστιβάλ, διαδικτυακούς τόπους, εκδόσεις, εικαστικές εκθέσεις και καλλιτεχνικά δρώμενα. Αυτή η νέα παρουσία των Ανθρωπιστικών Επιστημών εδράζεται σε τρεις πολύ καίριες παραδοχές: στο ότι οι Ανθρωπιστικές Επιστήμες διαθέτουν ένα πολύ σημαντικό γνωστικό κεφάλαιο για να το μεταδώσουν, στο ότι μπορούν να συνδέσουν ιστορικά το παρελθόν με το παρόν, στο ότι διατηρούν και ενθαρρύνουν τη δημιουργική φαντασία για το σχεδιασμό του μέλλοντος. Ήδη μάλιστα η Πρωτοβουλία για τις Δημόσιες Ανθρωπιστικές Επιστήμες του Ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος» (SNFPHI) με τη στήριξη του Columbia έχει ανακοινώσει σχετικές πρωτοβουλίες προκειμένου να προωθήσει σχετικά εγχειρήματα «στους τομείς της ιστορίας, των δημιουργικών τεχνών και της εκπαίδευσης, που μπορούν να μεγιστοποιήσουν τη μακροπρόθεσμη επίδραση των Δημόσιων Ανθρωπιστικών Επιστημών». Ελπίζουμε ότι σύντομα αυτή η συζήτηση θα ανοίξει και στο δημόσιο Πανεπιστήμιο, και, οπωσδήποτε, στο Ίδρυμά μας.

Από μια άποψη, οι σύγχρονες κατευθύνσεις είναι όντως μια πρό(σ)κληση για το μέλλον των ιδίων των Ανθρωπιστικών Επιστημών². Από μια άλλη άποψη, ξαναπιάνουν το νήμα από τις παλιές «εξωφρενικά μεγάλες ερωτήσεις», οι οποίες για δεκαετίες, (για εκατονταετίες, μάλλον) είναι ριζωμένες μέσα στο στοχασμό του ουμανισμού. Μόνο που σε κάποιες εποχές και σε κάποιες συγκυρίες, αξίζει να θυμόμαστε τη γνωστή ρήση του σπουδαίου θεμελιωτή των Πολιτισμικών Σπουδών Raymond Williams: μερικές φορές, το ζήτημα δε είναι πώς «θα μοιραστεί το γνωστό χρυσάφι», αλλά «πώς θα υπάρξει μια ριζική αλλαγή στο νόμισμα».

1 https://blogs.scientificamerican.com/cross-check/why-stem-students-need-humanities-courses/?utm_source=facebook&utm_medium=social&utm_campaign=social-editorial-social&utm_content=link-post&utm_term=art-culture_blog_text_free

2 <https://snfphi.columbia.edu/el/about/>

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ: Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΡΑΜΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΤΗΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ

ΧΡΥΣΗ Κ. ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΗ*
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΧΗΜΕΙΑΣ

Παρόλο που η κάθε χώρα και το κάθε πανεπιστήμιο έχουν τα δικά τους οράματα και πολιτικές, έχει μεγάλο ενδιαφέρον να παρακολουθεί κανείς τις προτάσεις κεντρικών οργάνων, όπως της Ένωσης Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων (EUA) για το μέλλον. Με αφορμή την ομιλία του εκπροσώπου της EUA σε ένα συνέδριο και μία μικρή κουβέντα στο διάλειμμα, φάνηκε μονόδρομος η ανάγκη για περαιτέρω διάχυση της πληροφορίας που δόθηκε σχετικά με το όραμά της για τα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια του 2030, τα οποία ονομάζει πανεπιστήμια «δίχως τοίχους».

Τα πανεπιστήμια κρατώντας τα βασικά χαρακτηριστικά και τις αξίες τους –που άλλωστε είναι κοινά σε όλα (διεξαγωγή και παροχή μάθησης και διδασκαλίας, έρευνας, καινοτομίας και πολιτισμού) – καλούνται να παίξουν έναν πιο ενεργό ρόλο ανοίγματος και αλληλεπίδρασης με την κοινωνία. Ο λόγος για αυτό είναι κάποιες βασικές πιέσεις που φαίνεται να δέχεται η κοινωνία της Ευρώπης σήμερα σε σχέση με την εύρεση ενός βιώσιμου τρόπου ζωής για την εξισορρόπηση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων, τη μετάβαση στην ηλεκτρονική εργασία και εκπαίδευση, αλλά και γενικότερα σε πολιτικές αλλαγές που εμφανίζονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τρία βασικά σημεία προτείνονται να διερευνηθούν και κάθε πανεπιστήμιο να αποφασίσει τον δικό του τρόπο για να τα υπηρετήσει.

Καταρχάς, θέλει τα πανεπιστήμια να είναι ανοικτά στην κοινωνία, ευέλικτα και διεθνή. Εκτός από τους φοιτητές, τους ερευνητές, τους καθηγητές και το διοικητικό προσωπικό, μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, πλέον, θεωρούνται και οι απόφοιτοι, αλλά και μέλη της κοινωνίας που μπορούν να επηρεάσουν την έρευνα, όπως επιχειρήσεις, δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμοί, μη κυβερνητικές οργανώσεις, αλλά και ο κάθε πολίτης που έχει ενδιαφέρον για τη γνώση, κλπ. Αυτό λειτουργεί συμπληρωματικά στην αναζήτηση της γνώσης μέσω της βασικής έρευνας και χωρίς να μειώνει την αξία της. Ένας υβριδικός χαρακτήρας που περιλαμβάνει τον φυσικό χώρο του πανεπιστημίου, αλλά και ηλεκτρονικές υποδομές, ώστε να μπορεί να παρέχει τις υπηρεσίες του και σε απομακρυσμένους χρήστες ή συνεργάτες. Οι διεθνείς και ευρωπαϊκές συνεργασίες φαίνεται να είναι, ήδη, χαρακτηριστικό των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, που τα ενδυναμώνει και προτείνεται να διατηρηθεί και να ενισχυθεί.

Θέλει τα πανεπιστήμια να υιοθετήσουν τις αρχές της βιωσιμότητας, της διεπιστημονικότητας, της ισότητας και της αποδοχής της διαφορετικότητας. Οι 17 στόχοι των Ηνωμένων Εθνών (SDGs) είναι το κατάλληλο πλαίσιο για να προσεγγίσει κανείς τη βιωσιμότητα που δεν είναι άλλο από μία ισορροπία μεταξύ των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών αναγκών. Τα πανεπιστήμια θεωρούνται υπεύθυνα στο να μεταφέρουν στην κοινωνία τις αρχές της βιωσιμότητας μέσω της διδασκαλίας, της έρευνας, αλλά και της ίδιας τους της πολιτικής και διοίκησης. Η υιοθέτηση των SDGs στα προγράμματα σπουδών, αλλά και στον τρόπο λειτουργίας του Πανεπιστημίου αποτελεί ζητούμενο. Η διεπιστημονικότητα είναι μία αναγκαία προσέγγιση, καθώς φαίνεται να οδηγεί σε πολλές νέες ανακαλύψεις όταν υπάρχει αλληλεπίδραση στα όρια των ακαδημαϊκών πεδίων. Τα πανεπιστήμια έχοντας πολιτικό ρόλο στην κοινωνία και όντας πλουραλιστικά και δημοκρατικά θα πρέπει να υιοθετήσουν τις αρχές της ισότητας και της αποδοχής της διαφορετικότητας προσπαθώντας οι κοινωνίες τους να αποτελούν μικρογραφίες της κοινωνίας, αλλά και οι απόφοιτοί τους να είναι εφοδιασμένοι με τις κατάλληλες δεξιότητες, ώστε να μπορούν να υιοθετούν αυτές τις αρχές στους χώρους εργασίας τους.

Τελικά, θα ήταν επιθυμητό τα παραπάνω να μπορούν να εξασφαλισθούν μέσω της ανεξάρτητης και αυτόνομης λειτουργίας του πανεπιστημίου, που θα φρόντιζε να τηρούνται τα παραπάνω μέσω δημοκρατικών διαδικασιών. Και, φυσικά, αυτή η ανεξαρτησία έρχεται πάντα με την υποχρέωση της αλληλεπίδρασης με την κοινωνία και αναφορικά με την απαίτηση για παραγόμενη γνώση, αλλά και σε σχέση με την ουσιαστική επίλυση κοινωνικών προβλημάτων· ειδικά στην εξισορρόπηση των ανισοτήτων που φαίνεται να προκύπτουν από κρίσεις, όπως έγινε με την εμφάνιση της παρούσας πανδημίας.

Φυσικά, όλα τα παραπάνω είναι το όραμα της Ένωσης Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων για το ρόλο του πανεπιστημίου στην επόμενη δεκαετία. Στην πράξη, κάποια πράγματα είναι, ήδη, σε ισχύ και καλό είναι να ενισχυθούν. Ωστόσο, κάποια άλλα σημεία απαιτούν αρκετές αλλαγές και στη νομοθεσία, αλλά και στη νοοτροπία.

Οι στόχοι των Ηνωμένων Εθνών για βιώσιμη ανάπτυξη είναι 17 και έχουν ψηφιστεί από 193 κράτη, το 2015. Οι στόχοι έχουν συνδιαμορφωθεί από κράτη, αλλά και από μεμονωμένους πολίτες και η εφαρμογή τους αναμένεται να αλλάξει τη ζωή πάνω στον πλανήτη ως το 2030. Οι προηγούμενοι στόχοι για την ανάπτυξη που είχαν οριστεί το 2000 απέφεραν θετικά αποτελέσματα, τα οποία είναι μετρήσιμα. Κάποιοι από τους νέους στόχους είχαν τεθεί και παλιότερα και παρόλο που είχαν αποτελέσματα, όπως παραδείγματος χάρη τη μείωση της απόλυτης φτώχειας στο μισό, δεν κατόρθωσαν, ωστόσο, να εξαλείψουν εντελώς την πείνα πάνω στον πλανήτη. Από την εφαρμογή των νέων στόχων δεν αποκλείεται κανείς και όλοι οι στόχοι απευθύνονται σε όλους.

Συγκεκριμένα οι 17 στόχοι είναι οι εξής: 1) μηδενική φτώχεια, 2) μηδενική πείνα μέσω της βελτίωσης της διατροφής και της βιώσιμης γεωργίας, 3) καλή υγεία και ευημερία για όλους, σε όλες τις ηλικίες, 4) ποιοτική εκπαίδευση προάγοντας τις δια βίου μάθησης ευκαιρίες για όλους, 5) ισότητα των φύλων και χειραφέτηση όλων των γυναικών και κοριτσιών, 6) καθαρό νερό και αποχέτευση για όλους, 7) φθηνή και καθαρή ενέργεια, 8) αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη, 9) ανθεκτικές υποδομές, ανοικτή και βιώσιμη βιομηχανία και ενθάρρυνση της καινοτομίας, 10) λιγότερες ανισότητες εντός και μεταξύ χωρών, 11) βιώσιμες πόλεις και κοινότητες, 12) υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή, 13) άμεση δράση για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, 14) προστασία της ζωής στο νερό και χρήση των θαλάσσιων πόρων με βιώσιμο τρόπο, 15) προστασία των χερσαίων οικοσυστημάτων, των δασών, του εδάφους και της βιοποικιλότητας, 16) ειρήνη, δικαιοσύνη, και ισχυροί θεσμοί για όλους σε όλα τα επίπεδα, και 17) παγκόσμια συνεργασία για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Είναι φανερό ότι οι στόχοι αυτοί σχετίζονται μεταξύ τους, ενώ δίνεται ίση αξία στον καθέναν από αυτούς. Άλλωστε, η βιωσιμότητα δεν μπορεί να επιτευχθεί αν δεν υπάρχει μία σφαιρική θεώρηση των πραγμάτων. Η αλλαγή της παγκόσμιας οικονομίας θα πρέπει να προστατεύσει τα εργατικά δικαιώματα και το περιβάλλον από επιπλέον επιβάρυνση.

Είναι φανερό ότι οι στόχοι αυτοί σχετίζονται μεταξύ τους, ενώ δίνεται ίση αξία στον καθέναν από αυτούς. Άλλωστε, η βιωσιμότητα δεν μπορεί να επιτευχθεί αν δεν υπάρχει μία σφαιρική θεώρηση των πραγμάτων. Η αλλαγή της παγκόσμιας οικονομίας θα πρέπει να προστατεύσει τα εργατικά δικαιώματα και το περιβάλλον από επιπλέον επιβάρυνση.

Πιστεύεται ότι η επίτευξη των στόχων δεν είναι μόνο υπόθεση των κυβερνήσεων, αλλά του καθενός/καθεμιάς από εμάς. Για να γίνει αυτό, απαιτείται ενημέρωση όλων για τους στόχους και τον ρόλο τους. Η Ένωση Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων έχει κατανοήσει τη σπουδαιότητα των στόχων και επιθυμεί τα προγράμματα σπουδών των πανεπιστημίων να είναι ενημερωμένα ως προς τους στόχους, αλλά και η ίδια η λειτουργία του Πανεπιστημίου να βασίζεται σε αυτούς τους 17 στόχους. Τα πανεπιστήμια φαίνεται να έχουν μεγάλη ευθύνη αναφορικά με την επίτευξη της βιωσιμότητας, καθώς είναι μέρος ή στήριγμα των δομών που θα πετύχουν τη βιωσιμότητα. Φαίνεται ότι όλοι περιμένουν από τα πανεπιστήμια να προσφέρουν την τεχνογνωσία και τις λύσεις που θα οδηγήσουν στη βιωσιμότητα.

Είναι σημαντικό να διατηρηθεί η επίγνωση των πολλαπλών ρόλων που διαδραματίζουν τα πανεπιστήμια στην κοινωνία και του πλήθους των διαφορετικών κοινωνικών, οικονομικών, επιστημονικών και πολιτιστικών συνεισφορών που φέρουν. Ο περιορισμός των πανεπιστημίων σε έναν μόνο από αυτούς τους ρόλους μπορεί να υπονομεύσει την ανάπτυξή τους, αλλά και την ανάπτυξη γενικότερα. Αντίθετα, αν τα πανεπιστήμια εμφανιστούν ως πολύπλευροι θεσμοί, μπορούν να επιτύχουν το ευρωπαϊκό όραμα για τα πανεπιστήμια του μέλλοντος.

*Το 2013 η συγγραφέας είχε βραβευθεί από το JRC-IPTS Europa για το Vision Paper for Open Education 2030, Higher Education με τίτλο «Open Academia of Physical Sciences» όπου περιέγραφε το όραμά της για το πανεπιστήμιο του 2030.

από τη

της πανεπιστημιακής
κοινότητας

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ
IEEEEXTREME
Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ &
ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΠΑΤΡΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΤΑΡΜΠΑΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
IEEE SENIOR MEMBER, SB PATRAS CS ADVISOR

To IEEEExtreme (Institute of Electrical and Electronics Engineers - <https://ieeextreme.org/>) είναι ένας παγκόσμιος διαγωνισμός προγραμματισμού που απευθύνεται σε προπτυχιακούς φοιτητές, IEEE student members (<https://www.ieee.org/>).

Ο διαγωνισμός διεξάγεται τον Οκτώβριο κάθε έτους και διαρκεί 24 ώρες. Σε αυτό το εικοσιτετράωρο τριμελείς ομάδες φοιτητών από όλον τον κόσμο επιχειρούν να λύσουν 25-30 πρωτότυπα και ιδιαίτερα δύσκολα αλγοριθμικά προβλήματα χρησιμοποιώντας μία ή περισσότερες γλώσσες προγραμματισμού. Τα προβλήματα ανακοινώνονται σταδιακά στη διαδικτυακή πλατφόρμα του διαγωνισμού (<https://csacademy.com/>) και πρέπει περίπου να λυθούν ένα με δύο προβλήματα κάθε μία ώρα μέχρι τη λήξη του διαγωνισμού. Οι ομάδες υποβάλλουν τις λύσεις τους στην ίδια πλατφόρμα και βαθμολογούνται αυτόματα. Μερική επίλυση προβλημάτων επιβραβεύεται με μέρος του βαθμού και το πλήθος των προσπαθειών κάθε ομάδας, καθώς και ο χρόνος υποβολής της λύσης χρησιμοποιούνται ως πρόκριμα σε περιπτώσεις ισοπαλιών. Επιπλέον, η τελική βαθμολογία υπολογίζεται δυναμικά: όσο περισσότερες ομάδες λύνουν το ίδιο πρόβλημα, τόσο πιο εύκολο χαρακτηρίζεται και η βαθμολογία του μειώνεται. Έτσι, υπάρχει συνεχής ανταγωνισμός μέχρι τη λήξη του διαγωνισμού, κατά τη διάρκεια του οποίου, οι διαγωνιζόμενοι συνήθως δεν κοιμούνται αλλά ξεκουράζονται κατά βάρδιες. Ένα παράδειγμα για το πώς περίπου φαίνονται σε έναν εξωτερικό παρατηρητή οι 24 ώρες του διαγωνισμού δείχνει αυτό το time-lapse: (<https://www.youtube.com/watch?v=wAdy-PeOjcs>).

Ο διαγωνισμός, αν και απαιτεί καλή γνώση τουλάχιστον μιας γλώσσας προγραμματισμού (από τις: C, C++, C#, Java, Python 2/3, Pypy 2/3, Ruby, Perl, Objective-C, Swift, Go, JavaScript, Rust, Kotlin, Julia, Fortran, Lua, PHP, Smalltalk, OCaml, COBOL, Ada, CommonLisp, Scala, TCL, Octave), στην πραγματικότητα είναι διαγωνισμός αλγοριθμικής επίλυσης προβλημάτων, για την αντιμετώπιση των οποίων οι διαγωνιζόμενοι, εκτός από προγραμματιστική ευχέρεια, είναι απαραίτητο να διαθέτουν γνώσεις από επιστημονικές περιοχές όπως: Αλγόριθμοι, Δομές Δεδομένων, Διακριτά Μαθηματικά, Θεωρία Γράφων και Θεωρία Αριθμών. Μερικά ενδεικτικά προβλήματα του διαγωνισμού (με δυνατότητα επίλυσης και άμεσης βαθμολόγησης) υπάρχουν εδώ: (<https://csacademy.com/ieeextreme-practice/>).

Το 1^ο έπαθλο (αξίας \$10.000) καλύπτει τα έξοδα μετακίνησης, διαμονής και συμμετοχής για όλα τα μέλη της νικήτριας ομάδας σε οποιοδήποτε συνέδριο διοργανώνει το IEEE, οπουδήποτε στον κόσμο. Τα υπόλοιπα έπαθλα περιλαμβάνουν tablets, gadgets, χρηματικά ποσά, προϊόντα χορηγών και αναμνηστικά. Επιπλέον, όλοι οι διαγωνιζόμενοι λαμβάνουν πιστοποιητικό συμμετοχής.

Το IEEEExtreme ξεκίνησε το 2006 με μόλις 44 ομάδες και 150 διαγωνιζόμενους. Το 2007 ήταν έτος αναδιοργάνωσης, δεν έγινε διαγωνισμός, αλλά προετοιμάστηκε ο επόμενος κι από το 2008 (IEEEExtreme 2.0) και έπειτα επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο ως παγκόσμιο –σχεδόν εορταστικό– γεγονός για την κοινότητα του IEEE με ιδιαίτερη επιτυχία και σταθερά αυξανόμενη έκταση. Το 2021 (IEEEExtreme 15.0) έφτασε στις 5570 ομάδες με 12946 διαγωνιζόμενους από 62 χώρες.

Στον διαγωνισμό εμπλέκονται άνθρωποι με 5 διαφορετικούς ρόλους, όπως φαίνεται στο τρίγωνο του σχήματος. Στη βάση βρίσκονται οι διαγωνιζόμενοι (contestants) που είναι και οι περισσότεροι. Οι διαγωνιζόμενοι είναι προπτυχιακοί φοιτητές, IEEE student members, που συνεργάζονται σε ομάδες μέχρι τριών ατόμων. Κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού τις ομάδες επιβλέπουν επόπτες (proctors) με την ιδιότητα του IEEE full member και άνω, οι οποίοι εξασφαλίζουν την ακεραιότητα της διαδικασίας σε τοπικό επίπεδο. Επίσης, αν και δεν αναφέρονται ρητά στον κανονισμό, ούτε αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή των διαγωνιζομένων, συχνά δραστηριοποιούνται και οι προπονητές (coaches) των ομάδων, δηλαδή καθηγητές ή μεταπτυχιακοί φοιτητές που προετοιμάζουν τους διαγωνιζόμενους με διαλέξεις και ειδικά μαθήματα πριν τον διαγωνισμό. Στο ανώτερο οργανωτικό επίπεδο, οι κριτές (judges) είναι οι άνθρωποι που επινοούν τα προβλήματα, επιβεβαιώνουν ότι λύνονται, γράφουν τις εκφωνήσεις και προγραμματίζουν την πλατφόρμα ώστε να βαθμολογεί σωστά τις υποβολές των διαγωνιζομένων. Κατά καιρούς, οι κριτές έχουν συνεργαστεί με μεγάλες εταιρίες και έχουν προτείνει προβλήματα προς επίλυση που έχουν στενή σχέση με τη βιομηχανία του λογισμικού. Οι οργανωτές (organizers) χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: α) στην κορυφή του τριγώνου βρίσκονται τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής (executive committee) που αναλαμβάνουν το επίπεδο της διοργάνωσης παγκοσμίως και β) οι τοπικοί οργανωτές, student members από τα επιμέρους τοπικά παραρτήματα του IEEE που αναλαμβάνουν την εξεύρεση του χώρου, την προμήθεια παροχών και την υποστήριξη στους διαγωνιζόμενους κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού.

Συμμετοχή Πανεπιστημίου Πατρών

Όπως φαίνεται στο ίδιο σχήμα, το Πανεπιστήμιο Πατρών συμμετέχει στον διαγωνισμό σχεδόν από την αρχή του, σε διάφορα επίπεδα οργάνωσης. Από το 2011 και μετά (IEEE Xtreme 5.0) συμμετέχουν ως διαγωνιζόμενοι φοιτητές, κυρίως από τα Τμήματα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών και Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Πληροφορικής και ως επόπτες καθηγητές του Πανεπιστημίου Πατρών. Επιπλέον, από το 2016 (IEEE Xtreme 10.0) ενεργοποιήθηκε και στο Πανεπιστήμιο Πατρών η προετοιμασία των διαγωνιζομένων. Μάλιστα τα δύο τελευταία χρόνια, λόγω της πανδημίας, με πρωτοβουλία του IEEE SB Patras διοργανώθηκαν διαδικτυακά μαθήματα στα οποία συμμετείχαν καθηγητές και φοιτητές και από άλλα πανεπιστήμια της Ελλάδας. Όμως, η συμμετοχή του Πανεπιστημίου Πατρών στη διοργάνωση του διαγωνισμού ξεκινά από το 2008 (IEEE Xtreme 2.0) όταν ο τότε μεταπτυχιακός φοιτητής και αργότερα διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Πατρών κ. Δημήτριος Λύρας συμμετείχε ως ένας από τους πρώτους κριτές και έκτοτε μόνιμο μέλος της εκτελεστικής επιτροπής του διαγωνισμού. Μάλιστα ο κ. Λύρας το 2015 και το 2016 (IEEE Xtreme 9.0 και 10.0) ανέλαβε την υψηλότερη οργανωτική θέση (Executive Committee Chair) στην ιεραρχία του διαγωνισμού. Η συμβολή του στην προώθηση και εξέλιξη του IEEE Xtreme αναγνωρίστηκε από το IEEE που του απένειμε το IEEE MGA Achievement Award. Άλλη μια συμβολή από το Πανεπιστήμιο Πατρών στη διοργάνωση του IEEE Xtreme ήταν από τον υποψήφιο διδάκτορα κ. Χαράλαμπο Τσιμπούρη ο οποίος συμμετείχε ως κριτής μεταξύ 2015 και 2018 (IEEE Xtreme 9.0-12.0). Και, φυσικά, η οργάνωση σε τοπικό επίπεδο από το IEEE SB Patras (<http://ieee.upatras.gr/>) γίνεται ανελλιπώς από το 2011 (IEEE Xtreme 5.0) και μετά από τους εθελοντές του φοιτητικού παραρτήματος.

Στο διαγωνιστικό μέρος συμμετέχουν, ανελλιπώς, οι φοιτητές του Πανεπιστημίου Πατρών από το 2011 (IEEE Xtreme 5.0) και μετά. Τα τελευταία χρόνια διαγωνίζονται σταθερά 8 με 10 ομάδες (25-30 φοιτητές) κάποιες από τις οποίες καταφέρνουν να αναδειχθούν αρκετά ψηλά στην παγκόσμια κατάταξη. Στον πίνακα φαίνεται η κατάταξη που είχε η καλύτερη ομάδα του Πανεπιστημίου Πατρών ανά έτος, πανελλαδικά και παγκοσμίως. Σταθερά, κάθε χρόνο, τουλάχιστον μία ομάδα από το Πανεπιστήμιο Πατρών καταφέρνει να μπει στο top-10% της παγκόσμιας κατάταξης.

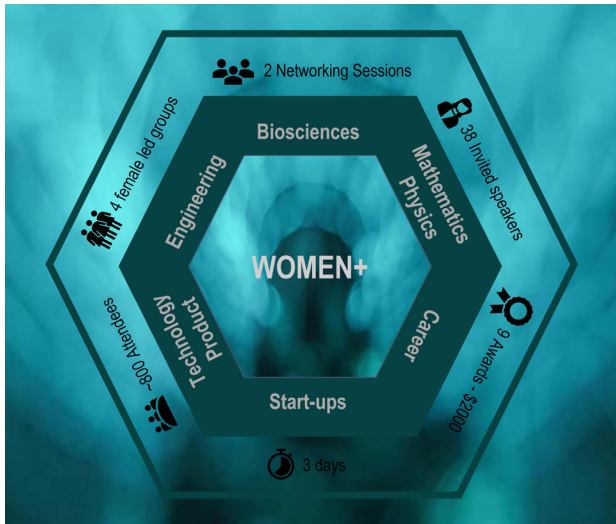
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΕΤΟΣ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ	
		ΕΛΛΑΔΑ	ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ
IEEE Xtreme 5.0	2011	6	280
IEEE Xtreme 6.0	2012	3	124
IEEE Xtreme 7.0	2013	8	341
IEEE Xtreme 8.0	2014	11	405
IEEE Xtreme 9.0	2015	9	343
IEEE Xtreme 10.0	2016	3	162
IEEE Xtreme 11.0	2017	8	279
IEEE Xtreme 12.0	2018	10	378
IEEE Xtreme 13.0	2019	7	289
IEEE Xtreme 14.0	2020	7	162
IEEE Xtreme 15.0	2021	16	344

Διαγωνισμοί παρόμοιοι με τον IEEE Xtreme υπάρχουν αρκετοί. Όλοι εντάσσονται στην κατηγορία του διαγωνιστικού προγραμματισμού (competitive programming). Μερικά παραδείγματα:

- ACM-ICPC International Collegiate Programming Contest - <https://icpc.global/>
- OCCC The International Obfuscated C Code Contest - <https://www.ioccc.org/>
- Google Hash Code - <https://codingcompetitions.withgoogle.com/hashcode>
- Google Code Jam - <https://codingcompetitions.withgoogle.com/codejam>
- Google Kick Start - <https://codingcompetitions.withgoogle.com/kickstart>
- Google Summer of Code - <https://summerofcode.withgoogle.com/>
- Microsoft Imagine Cup - <https://imaginecup.microsoft.com/en-us/Events>
- Game Off - <https://itch.io/jam/game-off-2021>
- IFCOMP The Interactive Fiction Competition - <https://ifcomp.org/>
- Code Golf - <https://code.golf/>

Το Πανεπιστήμιο Πατρών, όμως, έχει ιδιαίτερη σχέση με τον IEEE Xtreme καθώς έχει συμβάλει διαχρονικά και ενεργά, όχι μόνο στο διαγωνιστικό μέρος αλλά και στην διοργάνωσή του.

Στις αρχές του Οκτώβρη, έλαβε χώρα το 1^ο Διεθνές Συμπόσιο «**WOMEN+**», ή, αλλιώς, «Γυναίκες Θετικά». Η πρωτοβουλία αυτή είχε σαν σκοπό να αναδείξει Ελληνίδες που δουλεύουν στους κλάδους STEM (Επιστήμη, Τεχνολογία, Μηχανική, Μαθηματικά, Ιατρική), να κάνει γνωστό το έργο τους και να γιορτάσει τις επιτυχίες τους με όλο τον κόσμο. Ένας ακόμα στόχος ήταν να φέρει κοντά όλες τις Ελληνίδες που δουλεύουν σε αυτούς τους τομείς και να προωθήσει τις σχέσεις δικτύωσης μεταξύ αυτών, ενώ, παράλληλα, να εμπνεύσει τις νεότερες γενιές επιστημόνων. Η ιδέα γεννήθηκε από τον οργανισμό [Greek Women in STEM](#), πριν από κάποιους μήνες, αναγνωρίζοντας την ανάγκη για τέτοιες ενέργειες. Στη συνέχεια, έγινε η σύμπραξη με τρεις ακόμα φορείς, R.E.A.L. Science, Lean In Hellas: Women in

Tech, Greek Girls Code, γιατί ενωμένες είμαστε πιο δυνατές! Μετά από μακροσκελείς προετοιμασίες και επικοινωνία με εκατοντάδες επιστήμονες και σπόνσορες, το εγχείρημα αυτό έγινε πραγματικότητα!

Το συνέδριο αποτελούταν από έξι κύρια sessions: Φυσική και Μαθηματικά, Μηχανική, Βιο-επιστήμες, Τεχνολογία και Προϊόντα, Συμβουλευτική καριέρας και Start-ups. Κατά τη διάρκεια αυτών, 38 Ελληνίδες των STEM από όλα τα μέρη του κόσμου, μας μίλησαν για τη δουλειά τους, για τα ενδιαφέροντά τους και συνολικά περίπου 800 άτομα μαζεύτηκαν να ακούσουν τι έχουν να πουν.

Το συμπόσιο αυτό είχε και 2 Networking Sessions, στα οποία η επαφή ήταν πολύ άμεση, ακόμα και αν το event ήταν online, ενώ ανέδειξε την ανάγκη που υπάρχει για δικτύωση. Τα θέματα τα οποία συζητήθηκαν είχαν ως επίκεντρο τον επαγγελματικό προσανατολισμό, τις δυνατότητες καριέρας και σπουδών στο εξωτερικό, αλλά και τους τρόπους χρηματοδότησης στην Ελλάδα, αναδεικνύοντας πόσο σημαντική είναι η συμβουλευτική σε όλα τα στάδια καριέρας. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν και η ευκαιρία που δόθηκε για βράβευση των early-career επιστημόνων. Οι κατηγορίες και τα βραβεία ήταν εννέα (\$2000) και η επιλογή των νικητριών ήταν εξαιρετικά δύσκολη. Όταν οι σπόνσορες των βραβείων ανακοίνωσαν τα ονόματα των νικητριών, η συγκίνηση και η έκπληξη στα πρόσωπά τους ήταν ανεκτίμητη, το ίδιο και τα συναισθήματα σε όλους εμάς πίσω από τις κλειστές κάμερες που τις παρακολουθούσαμε.

Το Πανεπιστήμιο Πατρών (ΠΠ) ήταν φυσικά παρόν, μέσα από ένα σημαντικό αριθμό επιστημόνων που έλαβαν μέρος σε αυτή τη διοργάνωση. Συνολικά, ένας chair, πέντε ομιλήτριες, πέντε finalist και δύο νικήτριες βραβείων ήταν ο τελικός απολογισμός και αξίζει να αναφερθούν τα ονόματα αυτών, έστω και επιγραμματικά. Η Δρ. [Μάρθα Βαρδάκη](#) (πτυχίο και μεταπτυχιακό Φαρμακευτικής του ΠΠ), μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, έλαβε μέρος στις συνεδρίες της Συμβουλευτική καριέρας και των Βιο-επιστημών. Η Δρ. [Χρυσή Καραπαναγιώτη](#), καθηγήτρια του τμήματος Χημείας του ΠΠ, μας μίλησε για τη δουλειά της πάνω στα μικροπλαστικά στη συνεδρία της μηχανικής, ενώ η Δρ [Φένια Σαπουντζή](#), Senior Scientist στην Ολλανδία (πτυχίο Επιστήμης των Υλικών και διδακτορικό Χημικών Μηχανικών του ΠΠ), μας εισήγαγε στον τομέα της ηλεκτροχημικής παραγωγής ενέργειας στην ίδια συνεδρία. Η [Ελένη Τάχου](#), Platform Team Lead στην Waprier (μεταπτυχιακό Αρχιτεκτονικής Τοπίου του ΠΠ), μίλησε στη συνεδρία της τεχνολογίας. Τέλος, η [Μαριάννα Ραψομανίκη](#), ερευνήτρια στην IBM στην Ελβετία, (πτυχίο, μεταπτυχιακό και διδακτορικό από το τμήμα Μηχανικών Υπολογιστών του ΠΠ), μας έδωσε πολύτιμες συμβουλές καριέρας. Μπορείτε να παρακολουθήσετε τις ομιλίες τους στο [YouTube Channel](#) των Greek Women in STEM και στη σελίδα του συμποσίου στο [facebook](#).

Η Δρ. [Αγγελική Χαντέλη](#) (πτυχίο Πολιτικών Μηχανικών, διδακτορικό Μηχανολόγων Μηχανικών ΠΠ), η Δρ. [Ευανθία Παππά](#) (πτυχίο και μεταπτυχιακό Επιστήμης των Υλικών), η [Ειρήνη Γκόλφη](#) (πτυχίο Εφαρμοσμένα Μαθηματικά ΠΠ), η Δρ. [Ζωή Πιπερίγκου](#) (πτυχίο, μεταπτυχιακό και διδακτορικό από το τμήμα Χημείας ΠΠ) και η [Κωνσταντίνα Ρόδη](#) (πτυχίο Μηχανικών Υπολογιστών ΠΠ) ήταν finalists στα βραβεία του συνεδρίου, με τη Ζωή Πιπερίγκου νικήτρια στην κατηγορία της Χημείας και την Ευανθία Παππά στην κατηγορία της Μηχανικής. Τέλος, η chair του session της Μηχανικής και μία από τις διοργανώτριες του συνεδρίου, αρχισυντάκτρια και manager ιστοσελίδας του Greek Women in STEM, Δρ. [Κέλλη Κούση](#), Λέκτορας Χημικής Μηχανικής στο Πανεπιστήμιο του Surrey, είναι απόφοιτος του τμήματος Χημείας/Χημικών Μηχανικών (πτυχίο, μεταπτυχιακό και διδακτορικό) του ΠΠ.

Ελπίζουμε και πιστεύουμε πως αυτή ήταν η αρχή για κάτι μεγαλύτερο, αλλά μέχρι τότε υπάρχει το [Slack Channel GreekWomenInSTEM_community](#), όπου μπορούμε όλες και όλοι να γίνουμε μέλη της κοινότητας αυτής που δημιουργήθηκε από αυτό το εγχείρημα. Και σε περίπτωση που ψάχνουμε για μέντορες να μας καθοδηγήσουν ή θέλουμε να μεταλαμπαδεύσουμε τις γνώσεις μας υπάρχει το [πρόγραμμα Mentoring](#) των Greek Women in STEM που είναι ανοικτό ανεξαρτήτως φύλου και απολύτως δωρεάν.

ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟ ΒΙΩΣΙΜΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

Δ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Το έργο SocialB «Οικοσύστημα εκπαίδευσης για τη Βιωσιμότητα και Ανάπτυξη του Κοινωνικού Επιχειρείν», στο οποίο συμμετέχει το Πανεπιστήμιο Πατρών, αποτελεί μία συνεργασία οκτώ μελών. Στο έργο συμμετέχουν ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οργανισμοί κατάρτισης και κοινωνικές επιχειρήσεις από τέσσερις χώρες της Ευρώπης και, συγκεκριμένα, την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ιταλία και τη Σλοβενία. Το έργο χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Erasmus+ Συμμαχίες Γνώσης.

Τα αποτελέσματα του έργου αναμένεται να εμπλουτίσουν σημαντικά τα προγράμματα σπουδών των πανεπιστημίων και των φορέων επαγγελματικής κατάρτισης. Το παραγόμενο εκπαιδευτικό υλικό βασίζεται σε μαθητο-κεντρικές προσεγγίσεις και εστιάζει στην επίλυση προβλημάτων επιχειρηματικότητας μέσω της ανάπτυξης σύγχρονων δεξιοτήτων που αφορούν, ειδικά, τους κοινωνικούς επιχειρηματίες. Το έργο υλοποιείται από τον Ιανουάριο του 2020 και θα ολοκληρωθεί τον Δεκέμβριο του 2022.

Η ομάδα έργου του SocialB έχει, ήδη, διεξάγει σχετική περιγραφική έρευνα για την καταγραφή των πραγματικών εκπαιδευτικών αναγκών στο πεδίο της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, η οποία είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του έργου και μέρος της οποίας έχει εγκριθεί να δημοσιευτεί σε ειδική έκδοση του επιστημονικού περιοδικού *EAST-WEST Journal of Economics and Business*.

Στην παρούσα φάση, οι συνεργαζόμενοι φορείς εργάζονται για την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού υλικού ελεύθερης πρόσβασης στα πεδία της διαχείρισης και της βιώσιμης ανάπτυξης των κοινωνικών επιχειρήσεων. Έχουν ήδη αναπτυχθεί, συνολικά, 24 εκπαιδευτικές ενότητες, οι οποίες συγκροτούν έξι θεματικές ενότητες, όπως: Εισαγωγή στην Κοινωνική Επιχειρηματικότητα, Σχεδιασμός και Διοίκηση Έργων, Διοίκηση Ανθρωπίνων Πόρων, Αξιολόγηση Κοινωνικού Αντικτύπου, Χρηματοοικονομική Διοίκηση και Οικονομική Βιωσιμότητα Κοινωνικών Επιχειρήσεων και Στρατηγικές Ανάπτυξης, Μάρκετινγκ και Προσέλκυση Πόρων για Κοινωνικές Επιχειρήσεις. Το εκπαιδευτικό υλικό των 24 επιμέρους εκπαιδευτικών ενοτήτων θα είναι σύντομα διαθέσιμο online στην πλατφόρμα του έργου.

Η εκπαιδευτική μεθοδολογία που προτείνεται από το SocialB στηρίζεται στη μεικτή εκπαίδευση (δια ζώσης, εξ αποστάσεως και εκπαίδευση στην εργασία) και υιοθετεί σύγχρονες και καινοτόμες εκπαιδευτικές μεθόδους. Εντός του 2022, έχει προγραμματιστεί η πιλοτική εφαρμογή της εκπαιδευτικής μεθοδολογίας και του εκπαιδευτικού περιεχομένου σε όλες τις χώρες των μελών της σύμπραξης του SocialB. Τον συντονισμό του έργου έχει η Δ. Παπαδημητρίου, αναπληρώτρια καθηγήτρια του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πατρών. Για περισσότερες πληροφορίες ή ενδιαφέρον για συμμετοχή στην πιλοτική εκπαίδευση, παρακαλούμε, επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του έργου www.socialb-erasmus.eu.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

«ERASMUSDAYS» ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ: ΕΙΚΟΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΦΡΑΓΚΑΚΗ
ΜΕΛΟΣ ΕΔΙΠ, ΤΕΑΠΗ

Μόλις στα τέλη του χρόνου που έφυγε, το Πανεπιστήμιο Πατρών και συγκεκριμένα η διεπιστημονική ομάδα του Τμήματος Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής (ΤΜΗΥΠ) μαζί με το Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (ΤΕΕΑΠΗ) πήραν μέρος στη δράση «ErasmusDays» της Εθνικής Μονάδας Συντονισμού για τα Erasmus+ / Youth και European Solidarity Corps.

<https://www.erasmusdays.eu/event/instructional-design-for-virtual-worlds-the-pedagogy-behind-the-technology/>

Η δράση αυτή διενεργήθηκε στο πλαίσιο του Erasmus+ KA2 Capacity Building Project TESLA-“Virtual Reality as an Innovative and Immersive Tool for HEIs in Palestine” (2018-2021), το οποίο προσφέρει σε Παλαιστίνιους φοιτητές, ερευνητές και ακαδημαϊκό προσωπικό τη δυνατότητα να διεξάγουν ερευνητικό έργο σε προσομοιωμένα εικονικά εργαστήρια, να έχουν πρόσβαση σε διαδραστικό υλικό, γεφυρώνοντας το τεχνολογικό και κοινωνικοπολιτικό χάσμα που βιώνουν λόγω της κατοχής.

Στο πλαίσιο του Έργου έχουν ήδη διενεργηθεί:

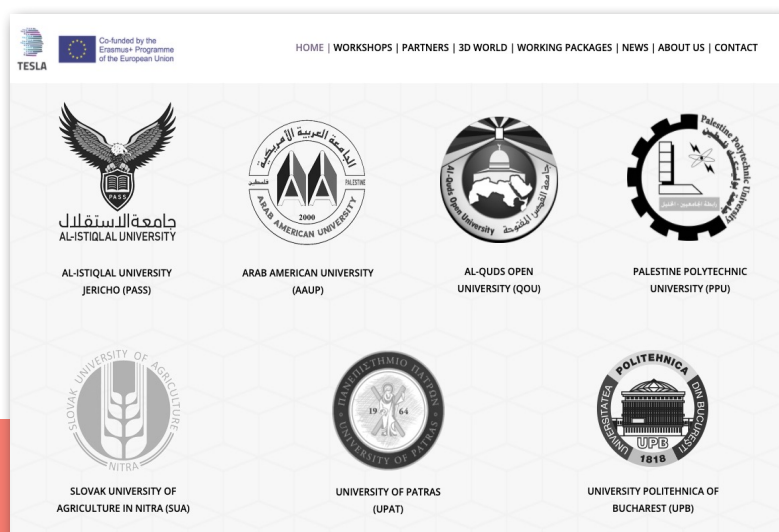
1. η επιμόρφωση των Παλαιστίνιων ακαδημαϊκών δασκάλων, ερευνητών και εργαστηριακού προσωπικού στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό και στην ανάπτυξη εικονικών κόσμων
2. ο σχεδιασμός εκπαιδευτικών σεναρίων εικονικής πραγματικότητας (Virtual reality) μέσω σταθμισμένων μοντέλων σχεδιασμού (Instructional Design Models)
3. η δημιουργία Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών και Μαθημάτων Εικονικής Πραγματικότητας
4. η ανάπτυξη των εικονικών κόσμων (Virtual Worlds) στη βάση τριών εκπαιδευτικών σεναρίων παιχνιδοποίησης μέσω της μεθοδολογίας επίλυση προβλήματος (problem solving)

Μέσω της δράσης «ErasmusDays» ξεκίνησε η πιλοτική εφαρμογή παιδαγωγικής αξιοποίησης των εικονικών κόσμων, σε εξ-διαδικτυακό Εργαστήριο. Παλαιστίνιοι ακαδημαϊκοί δάσκαλοι και φοιτητές από 5 Πανεπιστήμια συναντήθηκαν μέσα σε εικονικούς κόσμους με προπτυχιακούς φοιτητές του ΤΕΕΑΠΗ, αλλά και μεταπτυχιακούς φοιτητές και ακαδημαϊκούς δασκάλους του Ανοικτού Πανεπιστημίου της Κύπρου (ΑΠΚΥ). Αρχικά, παρουσιάστηκαν οι βασικές αρχές σχεδιασμού του TPACK Instructional Design Model. Ακολούθησε πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση και στη συνέχεια, προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές, αλλά και ακαδημαϊκοί δάσκαλοι μέσω των avatar τους αλληλοεπίδρασαν μεταξύ τους και με τον εικονικό κόσμο, επιλύοντας προβλήματα και αξιοποιώντας την αντίστοιχη επιστημονική γνώση.

<http://www.tesla-vr.net/index.php/en/?fbclid=IwAR2OAHlFrC9xRo5bM16JCsI9hahTQjbkbob5IQXhNxMx19dORYzxO5x2dEI>

Η ερευνητική ομάδα του Πανεπιστημίου Πατρών απαρτίζεται από τον Καθηγητή Ιωάννη Χατζηλυγερούδη (ΤΜΗΥΠ), Επιστημονικό Υπεύθυνο του Έργου, τη Δρ. Μαρία Φραγκάκη, μέλος ΕΔΙΠ και Αναπληρώτρια Υπεύθυνη του Έργου (ΤΕΕΑΠΗ) και τον Υπ. Διδάκτορα και Ερευνητή Κωσταντίνο Κόβα (ΤΜΗΥΠ).

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ/ΨΗΦΙΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΜΟΥΣΕΙΩΝ (ICOM)

ΠΕΝΥ ΘΕΟΛΟΓΗ-ΓΚΟΥΤΗ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ-ΕΘΝΟΛΟΓΟΣ (DEA)

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

Το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων - ICOM είναι ένας διεθνής μη κυβερνητικός οργανισμός για τα Μουσεία και τους επαγγελματίες των μουσείων που υποστηρίζει την έρευνα, τη διατήρηση, τη συνέχιση και την επικοινωνία στην κοινωνία της παγκόσμιας υλικής και άυλης φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, του παρόντος και του μέλλοντος. Μέσω των μελών του αναπτύσσει επαγγελματικές προδιαγραφές και κανόνες δεοντολογίας για τις δραστηριότητες των Μουσείων.

Το ICOM αποτελεί ένα forum ειδικών, που χαράσσει κατευθύνσεις για τα Μουσεία σε θέματα που σχετίζονται με την πολιτιστική, καλλιτεχνική, επιστημονική, τεχνολογική και περιβαλλοντική κληρονομιά και προωθεί την ανάπτυξη ικανοτήτων και τη γνώση. Αποτελεί τη φωνή των επαγγελματιών των μουσείων στη διεθνή σκηνή και αυξάνει την πολιτιστική ευαισθητοποίηση του κοινού μέσω παγκόσμιων δικτύων και προγραμμάτων συνεργασίας. Το ICOM είναι ο μοναδικός οργανισμός αυτής της εμβέλειας για τα Μουσεία. Τα 44.686 μέλη του σήμερα προέρχονται από 138 χώρες σε όλες τις ηπείρους. Παράλληλα, λειτουργούν 118 εθνικές, 7 περιφερειακές και 32 διεθνείς επιτροπές.

Οι πέντε κύριες αποστολές του ICOM είναι: η καθιέρωση πρότυπων αριστείας για τα μουσεία, η καθοδήγηση ενός διπλωματικού φόρουμ, η ανάπτυξη ενός επαγγελματικού δικτύου, η ηγεσία μιας παγκόσμιας δεξαμενής σκέψης και η υλοποίηση διεθνών αποστολών. Βασικά μέσα για την επίτευξη της αποστολής του αποτελούν το Καταστατικό του (ICOM's statutes), ο εσωτερικός κανονισμός (ICOM's Internal Rules), ο κώδικας επαγγελματικής δεοντολογίας (ICOM code of ethics) και το στρατηγικό πλάνο ανά τετραετία. Σημαντικό ρόλο στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση των αποστολών του ICOM παίζει η Διεθνής Επιτροπή Προτάσεων/Ψηφισμάτων (ICOM Resolutions Committee).

Τι είναι η Επιτροπή Προτάσεων/Ψηφισμάτων (ICOM Resolution Committee) και ποιος είναι όμως ο ρόλος της για το ICOM;

Η Επιτροπή Προτάσεων/Ψηφισμάτων συστήνεται κάθε τρία χρόνια. Ο κύριος ρόλος της είναι η επεξεργασία, προετοιμασία προτάσεων που αφορούν τις κατευθύνσεις των δράσεων και την αποστολή των Μουσείων για τα επόμενα τρία χρόνια, τις οποίες προτείνει για ψήφιση στη Γενική Συνέλευση του ICOM, καθώς και η διάχυση των ψηφισμάτων παγκόσμια. Τα μέλη της επιτροπής επιλέγονται από τα άτομα που οι εθνικές, περιφερειακές και διεθνείς επιτροπές έχουν προτείνει και τοποθετούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο του ICOM.

Κάθε τρία χρόνια οργανώνεται το μεγάλο συνέδριο του ICOM, παράλληλα με τα συνέδρια όλων των Επιστημονικών Επιτροπών του και τη Γενική Συνέλευση των μελών του. Σε κάθε Γενική συνέλευση τίθενται προτάσεις προς ψήφιση, οι οποίες, εφ' όσον ψηφιστούν, υιοθετούνται από τη Μουσειακή κοινότητα. Τα ψηφίσματα αυτά αντικατοπτρίζουν τους κύριους στόχους και τις πολιτικές του ICOM που θα καθοδηγήσουν τις δράσεις του για τα επόμενα τρία χρόνια.

Οι υποχρεώσεις της Επιτροπής Προτάσεων/ψηφισμάτων περιλαμβάνουν τρία στάδια:

Α) Πριν από τη Γενική Συνέλευση: Η Επιτροπή συγκεντρώνει τις προτάσεις και τις εγκρίσεις των εθνικών, περιφερειακών και διεθνών επιτροπών (μια ανά επιτροπή). Ελέγχει την εγκυρότητα των προτάσεων και τη συμβατότητά τους με το Καταστατικό του ICOM, τον εσωτερικό κανονισμό, τον κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας, το στρατηγικό πλάνο, την ισχύουσα διαδικασία και το καθορισμένο πεδίο εφαρμογής. Εξετάζει το περιεχόμενο των προτάσεων, ομαδοποιεί όλες εκείνες που πληρούν τα κριτήρια ανά θέμα ή προσανατολισμό και τις συνοψίζει. Αναπτύσσει τρία έως πέντε σχέδια προτάσεων/ψηφισμάτων και φροντίζει για τη μετάφρασή τους στις τρεις επίσημες γλώσσες του ICOM, αγγλικά, γαλλικά και ισπανικά. Διεξάγει ανοιχτή συζήτηση για τα Σχέδια Ψηφισμάτων.

Β) Κατά τη διάρκεια του τριετούς Διεθνούς Συνεδρίου (το οποίο φέτος θα διεξαχθεί στην Πράγα από 20-28 Αυγούστου 2022): Η Επιτροπή Προτάσεων/Ψηφισμάτων, μέσω του Προέδρου της, ενημερώνει σε στρογγυλή τράπεζα, καθώς και στη Γενική Συνέλευση τους συμμετέχοντες-εξουσιοδοτημένα μέλη των εθνικών, περιφερειακών και διεθνών επιτροπών για τον τρόπο με τον οποίο λειτούργησε και έχει κατευθύνει τις εργασίες της και παρουσιάζει τις προτάσεις. Η Γενική Συνέλευση εξετάζει τις προτάσεις και λαμβάνει την απόφαση εάν θα τις εγκρίνει.

Γ) Μετά τη Γενική Συνέλευση: Η Επιτροπή Προτάσεων/Ψηφισμάτων έρχεται σε επαφή με όλες τις Εθνικές Επιτροπές και τις ενθαρρύνει, στο μέτρο των δυνατοτήτων τους, να μεταφράσουν όλα τα νέα Ψηφίσματα στις γλώσσες εργασίας των Επιτροπών τους και να τα καταστήσουν διαθέσιμα μέσω των διαφορετικών μέσων επικοινωνίας που είναι προσβάσιμα σε αυτές, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην προώθηση και εφαρμογή των ψηφισμάτων από τη μουσειακή κοινότητα και τους εμπλεκόμενους φορείς.

Στις 3 Δεκεμβρίου 2021, στη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων, είχα την τιμή να επιλεγώ μέλος της Επιτροπής Προτάσεων/Ψηφισμάτων (ICOM Resolutions Committee) για την τριετία 2021-2024. Οι υποψηφιότητες για την Επιτροπή Προτάσεων/Ψηφισμάτων υποβλήθηκαν από Διεθνείς, Περιφερειακές και Εθνικές Επιτροπές του ICOM. Η υποψηφιότητά μου προτάθηκε από το Ελληνικό Τμήμα του ICOM. Είναι η πρώτη φορά που στην επιτροπή αυτή συμμετέχει μέλος από την Ελλάδα.

Η επιλογή μου ήταν αποτέλεσμα της πολυετούς Διεθνούς δράσης μου (από το 1988), ιδιαίτερα στο πλαίσιο του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων. Να σημειώσω ότι έχω θητεύσει σε πολλές θέσεις και ομάδες εργασίας, στο πλαίσιο του Ελληνικού Τμήματος (Αντιπρόεδρος, Γραμματέας κλπ.), καθώς και των Διεθνών Επιτροπών Τεκμηρίωσης CIDOC (Πρόεδρος/Γραμματέας CIDOC Ethnogroup) και Πανεπιστημιακών Συλλογών και Μουσείων UMAC (Αντιπρόεδρος, Γραμματέας κλπ.), της οποίας είμαι ιδρυτικό μέλος. Σημαντικός επίσης λόγος για την επιλογή μου ήταν και το σημαντικό έργο που πραγματοποιείται στο MET, το οποίο υπηρετώ και συνεχίζω να συντονίζω από το ξεκίνημά του.

Πρόεδρος της Επιτροπής Προτάσεων/Ψηφισμάτων τοποθετήθηκε η κ. Olga Christanova, Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής ICOM της Ρωσίας, ενώ εκτός από την γράφουσα, επιλέχθηκαν ως μέλη και οι Rashad - Mohammed Burkhash από την Εθνική Επιτροπή των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, η Amalia Castelli-González από την Εθνική Επιτροπή ICOM του Περού, ο Freddy Alberto Coello Espín από την Εθνική Επιτροπή ICOM του Εκουαδόρ, ο Sabari Christian Dao από την Εθνική Επιτροπή ICOM της Μπουκίνα Φάσο, η Nicole Gesché-Koning από την Εθνική Επιτροπή ICOM του Βελγίου, ο Islam Serajul από την Εθνική Επιτροπή ICOM του Μπανγκλαντές, η Noga Raved από τη Διεθνή Επιτροπή Περιφερειακών Μουσείων, ICR και η Giuliana Ericani από την Περιφερική Επιτροπή ICOM Ευρώπης. Ex officio συμμετέχουν στην Επιτροπή ο Πρόεδρος του ICOM Alberto GARLANDINI και ο Γενικός Διευθυντής Peter KELLER.

Η γνωριμία μου με το ICOM ξεκίνησε πολύ νωρίτερα, το 1980, όταν στο πλαίσιο της διπλωματικής μου εργασίας στην ECOLE SPECIALE D' ARCHITECTURE, στο Παρίσι και της εξειδίκευσής μου στον σχεδιασμό μουσείων βρέθηκα για πρώτη φορά στην έδρα του στο Παρίσι, αναζητώντας στη βιβλιοθήκη του υλικό για τη διπλωματική μου εργασία. Το ICOM, στο οποίο είμαι ενεργό μέλος από τα τέλη της δεκαετίας 1980, αποτέλεσε το βασικό μου στήριγμα και πολύτιμο οδηγό στην επαγγελματική μου πορεία, την πηγή από την οποία αντλούσα και συνεχίζω να αντλώ γνώσεις, κατευθύνσεις, προδιαγραφές, εμπειρίες, υποστήριξη σε προβλήματα και συνεργασίες.

Η τοποθέτησή μου στην Επιτροπή Προτάσεων/Ψηφισμάτων αποτελεί ιδιαίτερη τιμή για εμένα, το Μουσείο Επιστημών και Τεχνολογίας, το Πανεπιστήμιο Πατρών και την Ελληνική Μουσειακή Κοινότητα-Ελληνικό ICOM. Συνεργάζομαι στενά με το Ελληνικό Τμήμα του ICOM, ώστε εκ μέρους του να προωθήσουμε μια πρόταση που θα υποστηρίξει τα συμφέροντα και τις ανάγκες της ελληνικής μουσειακής κοινότητας.

Οι εργασίες της επιτροπής έχουν ήδη ξεκινήσει διαδικτυακά. Είμαι ενθουσιασμένη που συνεργάζομαι με συναδέλφους από όλον τον κόσμο, οι οποίοι προέρχονται από διαφορετικές κουλτούρες, από μουσεία με διαφορετικές δυνατότητες και κατευθύνσεις, με διαφορετικές σπουδές και πορεία και διαφορετικούς ορίζοντες. Είμαι σίγουρη ότι η διαφορετικότητα των ατόμων, των μουσείων και των χωρών που συμμετέχουν θα είναι εποικοδομητική και θα συμβάλει στην επεξεργασία και στη σύνταξη προτάσεων που θα αγγίξουν τα μουσεία σε όλα τα πλάτη και μήκη της γης, προς όφελος της κοινωνίας.

Παράθυρα, 100X80, 2020

Ο ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΟΡΑΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΜΠΡΑΤΤΗ
ΣΤΗ ΜΑΡΙΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ (ΕΔΙΠ, ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ)

Η συζήτηση με την Ειρήνη δεν θα μπορούσε να ακολουθήσει τη ροή μιας τυπικής συνέντευξης όπου θα είχε τη μορφή ερωταποκρίσεων. Κάτι τέτοιο θα λειτουργούσε περιοριστικά –και ίσως καταστροφικά– για τη διατύπωση ή διαπίστωση της εικαστικής πορείας της, των μορφών της και του χώρου της. Αφήνουμε λοιπόν τις λέξεις της να ξετυλίζουν τις διαδρομές της στις σειρές των έργων της ή τις θεματικές της ενότητες.

Γεννημένη στην Πάτρα, η Ειρήνη Μπράττη σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες και Παιδαγωγικά. Η αναζήτησή της στη γνώση για την τέχνη της ζωγραφικής έχει σαν πρώτο σταθμό, το 1992, το Σεμινάριο Ζωγραφικής του Μουσείου Λούντβιχ στο Άαχεν της Γερμανίας με καθηγήτρια την Leiko Ikemura και ως επόμενο σταθμό –από το 1993 έως το 1995– το εργαστήριο του Ελβετού ζωγράφου, Martin Diesler, όπου και μαθήτευσε. Έλαβε μέρος σε προγράμματα διαπολιτισμικών ανταλλαγών στη Γερμανία εκεί όπου και έζησε από το 1992 έως και το 2000. Στην Πάτρα δίδαξε ζωγραφική στο Εικαστικό Εργαστήριο του Δήμου Πατρέων από το 2003 έως το 2012. Στη συνέχεια και μέχρι το 2018, διατήρησε ιδιωτικό χώρο εικαστικής έκφρασης για παιδιά και ενήλικες στην Πάτρα. Σήμερα, ζει και εργάζεται στην πόλη Essen της Γερμανίας. Έχει παρουσιάσει έργα της σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα αλλά και σε πολλές χώρες της Ευρώπης και των ΗΠΑ.

Στην αρχή της καλλιτεχνικής μου πορείας, πριν 30 χρόνια, κεντρική μορφή των έργων μου αποτελούσε η ανθρώπινη φιγούρα, ακέραια ή συχνότερα τότε, κατακερματισμένη· μια ανθρώπινη φιγούρα λειψή ή καμιά φορά ακέραια, πάντα όμως αντιλαμβανόμενη σαν ένα κομμάτι, ένα απόσπασμα μιας ολότητας την οποία νιώθει ο άνθρωπος διαισθητικά, μα και ασυνείδητα ως «ρίζα» του. Αυτό γεμίζει την ύπαρξη του με βαθιά νοσταλγία προς μια χαμένη ενότητα. Νοσταλγία της μονάδας προς το όλον. Και αυτό συμβαίνει σε όλα τα επίπεδα: κοινωνικό, πολιτικό, ψυχολογικό – ακόμη και μεταφυσικό. Το ατομικό και το συλλογικό, η τομή και η ένωση, η γέννηση και ο θάνατος, ο χώρος και ο μη χώρος: αποτελούν αντιθέσεις που συνθέτουν τελικά την ολότητα. Αυτά είναι τα θέματα γύρω από τα οποία περιστρεφόταν η δουλειά μου από τότε και συνεχίζει μέχρι και σήμερα. Τότε, ακόμα ένιωθα τον άνθρωπο αποσπασμένο και ξέχωρο από τη φύση και το περιβάλλον του. Τώρα, μετά από 30 χρόνια διαρκούς αναζήτησης σε κάθε τομέα της ζωής μου, επιτέλους, αρχίζει να γίνεται πια ξεκάθαρη η συνάφεια των πάντων. Έτσι, ζωγραφίζοντας ένα τοπίο ή έναν χώρο είναι για μένα το ίδιο με το να ζωγραφίσω ένα πορταίτο ή μια ανθρώπινη φιγούρα. Το έργο μου παραμένει ανθρωποκεντρικό, ανεξάρτητα

από τη μορφή, την εικαστική σχολή, την παρουσία ή την απουσία της ανθρώπινης μορφής. Δεν νομίζω ότι γίνεται διαφορετικά: όλη η τέχνη είναι ανθρωποκεντρική, γιατί κάθε μορφή τέχνης αναδύεται από τη δράση του δημιουργού της, του καλλιτέχνη. Δηλαδή, ενός συγκεκριμένου ατόμου με πολύ συγκεκριμένες ατομικές, κοινωνικές και ιστορικές συντεταγμένες. Το βλέμμα του διυλίζει την πραγματικότητα που τον περιβάλλει και το αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας διύλισης είναι το έργο τέχνης του.

Η καλλιτεχνική μου δημιουργία δεν περιορίζεται σε μια κατεύθυνση θεματικά ή μορφοπλαστικά, κινείται σε διάφορες περιοχές. Και αυτή η ελευθερία κίνησης εντός της ζωγραφικής είναι η πλευρά της τέχνης που για μένα λειτουργεί θεραπευτικά. Έργα διαφορετικών περιόδων σηματοδοτούν ανησυχίες και αναζητήσεις, ερωτήματα και προσπάθειες απάντησης. Καθώς ο κόσμος γύρω συνεχώς αλλάζει ευρισκόμενος σε μια διαρκή ροή, είναι αδιανόητο για μένα να μην αποτυπωθεί αυτή η διαρκής κίνηση και μετακίνηση στο έργο μου. Τότε, δεν θα ήταν ειλικρινές. Έτσι αντιλαμβάνομαι τα έργα μου, σαν αποτυπώσεις, ίχνη μιας διαρκούς αναζήτησης σε κάθε επίπεδο. Νιώθω ότι οι εικαστικές μου δημιουργίες δεν αφηγούνται μόνο το παιχνίδι ανάμεσα στην τεχνική και το χρώμα, ούτε εξαντλούνται σε ερωτήματα αισθητικής. Θα έλεγα ότι προσπαθούν να χαρτογραφήσουν μια πορεία εσωτερικής και εξωτερικής περιπλάνησης στον κόσμο. Ωστόσο υπάρχουν πάντα ορισμένες σταθερές που αποτελούν και την βάση πάνω στην οποία δημιουργώ, για παράδειγμα το πώς αντιλαμβάνομαι τον χώρο στα έργα μου.

Κάποια ενδεικτικά έργα της παλιάς μου δουλειάς... με την ανθρώπινη μορφή παρούσα. 1996 έως 2008 περίπου

Στα έργα κάθε περιόδου από την αρχή της εικαστικής μου πορείας μέχρι και σήμερα, ανεξαρτήτως θέματος ή τεχνοτροπίας, ο ΧΩΡΟΣ δεν είναι κενός τόπος, απρόσωπος και ουδέτερος. Αντιθέτως, είναι ίσως το δυναμικότερο σημείο του έργου. Είναι ένας χώρος επεκτατικός που διευρύνεται, που πάλλεται από κίνηση και εμπεριέχει όλες τις δυνατότητες ανάπτυξης και ζωής. Εκπροσωπεί θα έλεγα την αόρατη πληρότητα. Δεν είναι μόνο ο γνωστός μας φυσικός χώρος. Είναι παράλληλα και ένας εσωτερικός και ψυχικός χώρος. Κατά κάποια έννοια, αντιλαμβάνομαι το χώρο σε κάθε έργο μου σαν το αμνιακό υγρό που τροφοδοτεί και περιβάλλει το κεντρικό, ας πούμε, θέμα κάθε έργου.

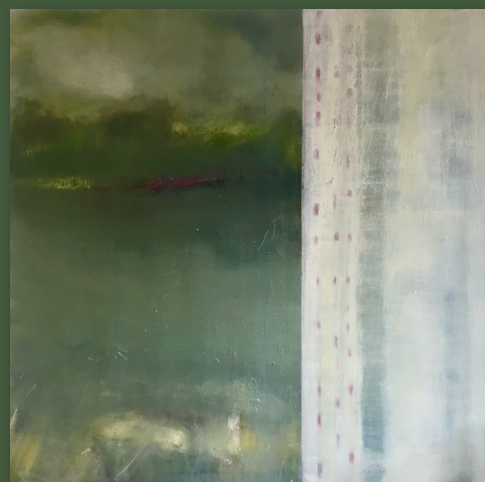
Η σειρά έργων «Τόπος» είναι η δουλειά του 2020-21. Είναι η περίοδος της απομόνωσης λόγω κορονοϊού. Εκεί πια, έγινε βαθιά επιθυμία το έξω, η ελεύθερη μετακίνηση και συναναστροφή. Πονούσε το περιορισμένο βλέμμα μέσα από το παράθυρο. Έτσι, προέκυψαν τα έργα «Τόπος», από μια αναγκαιότητα ψυχική για άνοιγμα, για διεύρυνση των οριζόντων. Αποτελούν και αυτά εσωτερικά τοπία, κομματάκια μνήμης, αποσπασματικές στιγμές ενός παρελθόντος κόσμου που κάποτε βιώθηκε. Ανακαλώ αυτές τις μνήμες και δημιουργώ αυτούς τους τόπους με αρκετή δόση αφαίρεσης.

Τόπος 2 / ακρυλικά σε καμβά / 100 Χ 100 εκ. / 2021

Τόπος 1 / ακρυλικά σε καμβά / 100 Χ 100 εκ. / 2021

Τόπος 3 / ακρυλικά σε καμβά / 100 Χ 100 εκ. / 2021

«ΚΑΘΕ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΗΘΟΠΟΙΩΝ ΚΑΙ ΘΕΑΤΩΝ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΕΚΡΗΞΗ»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ **ΝΙΚΑΙΤΗΣ ΚΟΝΤΟΥΡΗ** ΣΤΗΝ **ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΤΡΑΚΑ**

Η Νικαίτη Κοντούρη γεννήθηκε και μεγάλωσε στα Γιάννενα. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών της Νομικής Αθηνών και της Δραματικής Σχολής του Εθνικού Θεάτρου, καθώς και κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου του Κολλεγίου Hunter της Νέας Υόρκης (MA in Theatre and Film). Σκηνοθετεί από το 1991, ενώ διδάσκει θέατρο από το 2008. Η τελευταία παράστασή της ήταν οι Βάκχες του Ευριπίδη στο Φεστιβάλ Επιδαύρου 2021.

Ασχολείστε με το θέατρο περίπου τέσσερις δεκαετίες. Υπάρχουν στιγμές – συνεργασίες που θα ξεχωρίζατε; Έχετε δουλέψει και στην Πάτρα. Ποιες είναι οι αναμνήσεις σας από την πόλη αυτή;

Πρωτοσκηνοθέτησα στην Πάτρα το 2003 τον Συρανό Ντε Μπερζεράκ. Στο ρόλο του Συρανό ο μοναδικός Μηνάς Χατζησάββας. Πρωτότυπη μετάφραση Λουίζα Μητσάκου, σκηνικά-κοστούμια Γιώργος Πάτσας, πρωτότυπη μουσική-σύνθεση Θόδωρος Αμπαζής, χορογραφία Μαριέλλα Νέστορα. Ο γιος μου, μόλις έξι μηνών, έκανε το πρώτο του ταξίδι. Ήταν υπέροχα! Η συνεργασία, το μαγικό «Θέατρο Απόλλων», ο ποιητικός λόγος, η μετάφραση, οι σχέσεις αγάπης στη σκηνή και στη ζωή, το ένθερμο θεατρόφιλο κοινό της πόλης· μια παραμυθένια συνεργασία από κάθε άποψη. Ξαναβρέθηκα με τους τρεις εξαιρετικούς πρωταγωνιστές, Λυδία Φωτοπούλου, Μαρία Κατσιαδάκη και Λάζαρο Γεωργακόπουλο, το 2005 στο Επίκεντρο για την παράσταση Κεκλεισμένων των Θυρών του Σαρτρ, σε σκηνικά-κοστούμια του Γιώργου Πάτσα και μουσική και σύνθεση ήχων του Δημήτρη Ιατρόπουλου. Ο τότε καλλιτεχνικός διευθυντής, Θέμης Μουμουλίδης, προσέφερε τα πάντα για να διευκολύνει τους καλλιτέχνες. Γι' αυτό και οι δύο παραστάσεις που σκηνοθέτησα στο ΔΗ.Π.Ε.ΘΕ. Πάτρας έτυχαν μεγάλης αποδοχής και εκτίμησης.

Ποια θεωρείτε κλειδιά για να γίνει κανείς καλός ηθοποιός ή σκηνοθέτης;

Θα έλεγα τα εξής: ταλέντο, δουλειά, διάβασμα, αφοσίωση, πειθαρχία, επιλογή, αυστηρότητα, ακρίβεια.

Τι μπορεί να διδαχτεί κανείς μέσω του θεάτρου;

Η ενασχόληση με το θέατρο, σε όποια μορφή και αν γίνεται, (θεατρικού παιχνιδιού, πρακτικών μαθημάτων, συμμετοχής σε ερασιτεχνικές ομάδες, επαγγελματικά), σε μαθαίνει να υπάρχουν σε μια ομάδα και να σέβεσαι τους κανόνες της. Σε μαθαίνει, επίσης, να αποδέχεσαι το διαφορετικό, να σκέφτεσαι πιο σφαιρικά και να αναλαμβάνεις τις ευθύνες που σου αναλογούν. Επιπλέον, σε κάνει να ανοίγεσαι, να εκτίθεται συναισθηματικά και, έτσι, να γεύεσαι τη χαρά αυτής της μοιρασιάς με τους άλλους.

Πώς επιλέξατε να ανεβάσετε τις Βάκχες φέτος;

Δεν ήρθε ξαφνικά! Το ήθελα πολύ καιρό. Είναι ένα έργο, το οποίο απαιτεί ομαδικό πνεύμα και δυνατούς ηθοποιούς. Αρχικά, ήταν να ανέβει τον Ιούλιο του 2020, αλλά η πανδημία μου χάρισε ενάμιση χρόνο επιπρόσθετης προετοιμασίας. Γνώριζα πως το εγχείρημα θα ήταν πολύ δύσκολο, αλλά προετοιμάστηκα πολύ, ευτύχησα στη διανομή και το αποτέλεσμα φαίνεται να μας δικαίωσε.

Ετοιμάζετε κάτι για το μέλλον;

Πάντα ετοιμάζω κάτι, αλλά δεν ξέρω για πότε...

Μετά τόσες καραντίνες νομίζετε ότι το κοινό έχει περισσότερη ανάγκη για θέατρο; Η πανδημία θα επηρεάσει από εδώ και πέρα τον χώρο της τέχνης;

Αν κρίνω από τις τόσο ζεστές αντιδράσεις του κοινού στη φετινή περιοδεία μας, θα έλεγα πως ναι, το κοινό έτρεξε να δει με μεγάλη λαχτάρα τις παραστάσεις μας. Όχι μόνο τις Βάκχες, αλλά και πολλές άλλες. Εύχομαι να μην απομονωθούμε ξανά λόγω της πανδημίας. Για όλους τους ανθρώπους του θεάτρου (σκηνοθέτες, μεταφραστές, ηθοποιούς, κατασκευαστές, παραγωγούς, διοικητικούς, σκηνογράφους, ενδυματολόγους, φωτιστές, ηλεκτρολόγους, ηχητικούς, φροντιστές, κ.λπ.), ήταν πολύ δύσκολη η περίοδος της καραντίνας. Βέβαια, κατά τους αρχαίους «πενία τέχνας κατεργάζεται». Προσπαθήσαμε κι εμείς να επιβιώσουμε με εναλλακτικές, όμως η γεύση της ζωντανής επαφής είναι μοναδική και δεν θα θέλαμε με τίποτα να την στερηθούμε ξανά.

Τι θα συμβουλευάτε τους νέους που θέλουν να ασχοληθούν με τον χώρο του θεάτρου;

Στους νέους θα έλεγα να σκεφτούν πολύ το αν μπορούν να ζήσουν με, για ή χωρίς το θέατρο. Είναι πολύ σκληρή η δουλειά και του σκηνοθέτη και του ηθοποιού. Όπως είναι σκληρή και η δουλειά των σχετικών με το θέατρο επαγγελματιών. Δεν υπάρχει μονιμότητα στο θέατρο ούτε συνεχής επιτυχία. Η περίοδος των προβών είναι μια υπέροχη διαδικασία. Όμως, χωρίς κοινό το θέατρο δεν υφίσταται. Δεν κάνουμε θέατρο όταν ψάχνουμε να ερμηνεύσουμε έργα και ρόλους, Κάνουμε πρόβες! Θέατρο, δηλαδή παράσταση, κάνουμε όταν στην πλατεία έχει κόσμο και στη σκηνή συντελείται κάτι που μπορεί να ταξιδέψει αυτόν τον κόσμο σε εποχές, ιστορίες με αίμα και συγκρούσεις ανάμεσα σε ποιητικούς και καθημερινούς χαρακτήρες, όλα μέσα από έναν μεγεθυντικό φακό που πάντα πάει λίγο πιο πέρα από την αποτύπωση, την αναπαράσταση, τη μίμηση της καθημερινής μας ζωής.

Αν μπορούσατε να κάνετε μία ευχή για το μέλλον του θεάτρου, ποια θα ήταν αυτή;

Κάθε συνάντηση ηθοποιών και θεατών να είναι μια έκρηξη! Να αξίζει τον κόπο. Να κάνει καλύτερους καλλιτέχνες και θεατές. Σαν... σχέση ερωτική, πάθους.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΥΛΩΝΑΣ-ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

AMRSC, ROYAL SOCIETY OF CHEMISTRY
RESEARCH ASSISTANT, NATIONAL UNIVERSITY OF IRELAND GALWAY

Ονομάζομαι Μυλωνάς-Μαργαρίτης Ιωάννης και έχω προσφάτως εκπονήσει επιτυχώς τη Διδακτορική μου Διατριβή στο National University of Ireland Galway. Την ημέρα της εξέτασής μου (30/09/2021) μου απονεμήθηκε από το Ιρλανδικό Ινστιτούτο Χημείας το βραβείο του Διδακτορικού της χρονιάς για το 2021. Μετέβηκα στην Ιρλανδία για τις διδακτορικές μου σπουδές την 1^η Σεπτεμβρίου του 2017. Στο πλαίσιο του διδακτορικού μου συμμετείχα σε εθελοντικές ομάδες για την προώθηση της επιστήμης της Χημείας στις νέες γενιές (παιδιά και έφηβοι/ες ηλικίας 4-18 ετών) και επιπλέον ηγήθηκα σε μια εξ αυτών για τρία συνολικά έτη. Παράλληλα, υπήρξα μέλος της επιτροπής ισότητας και ποικι-

λομορφίας του Τμήματος, η οποία ηγείται από ακαδημαϊκούς για τη διαφύλαξη των ισορροπιών καθώς και της ακαδημαϊκής επιτροπής για τον συντονισμό των εθελοντικών δράσεων στο Τμήμα Χημείας. Το Δεκέμβριο του 2020 μου απονεμήθηκε από το Τμήμα Χημείας το βραβείο «Elizabeth Lee» για τη συνεισφορά μου στις εθελοντικές ομάδες και την προώθηση της Επιστήμης της Χημείας στο ευρύ κοινό. Με τη συμβολή της επιβλέπουσάς μου Dr. Παπατριανταφυλλοπούλου και της συνεργάτιδάς μας Dr. Stefania Grecea (Van't Hoff Institute, University of Amsterdam), κατάφερα να κερδίσω μια ερευνητική χρηματοδότηση από την Royal Society of Chemistry, προκειμένου να εργαστώ ερευνητικά στο εκεί Ινστιτούτο. Είμαι ευγνώμων και στις δύο επιβλέπουσές μου, αλλά δίχως την οικονομική συμπαράσταση της Royal Society of Chemistry και της εμπιστοσύνης της επιτροπής του Materials Chemistry Division, που με έχει χρηματοδοτήσει πέντε φορές για μια ποικιλία δράσεων, για τις οποίες δεν θα μπορούσα να ανταπεξέλθω οικονομικά. Όλα τα προαναφερθέντα συνέβαλαν στην απονομή του βραβείου από το Ινστιτούτο Χημείας, καθώς και το γεγονός ότι τα αποτελέσματα της διατριβής έχουν δημοσιευθεί σε τέσσερα ερευνητικά άρθρα και τρία ακόμη είναι είτε υπό υποβολή είτε υπό επεξεργασία.

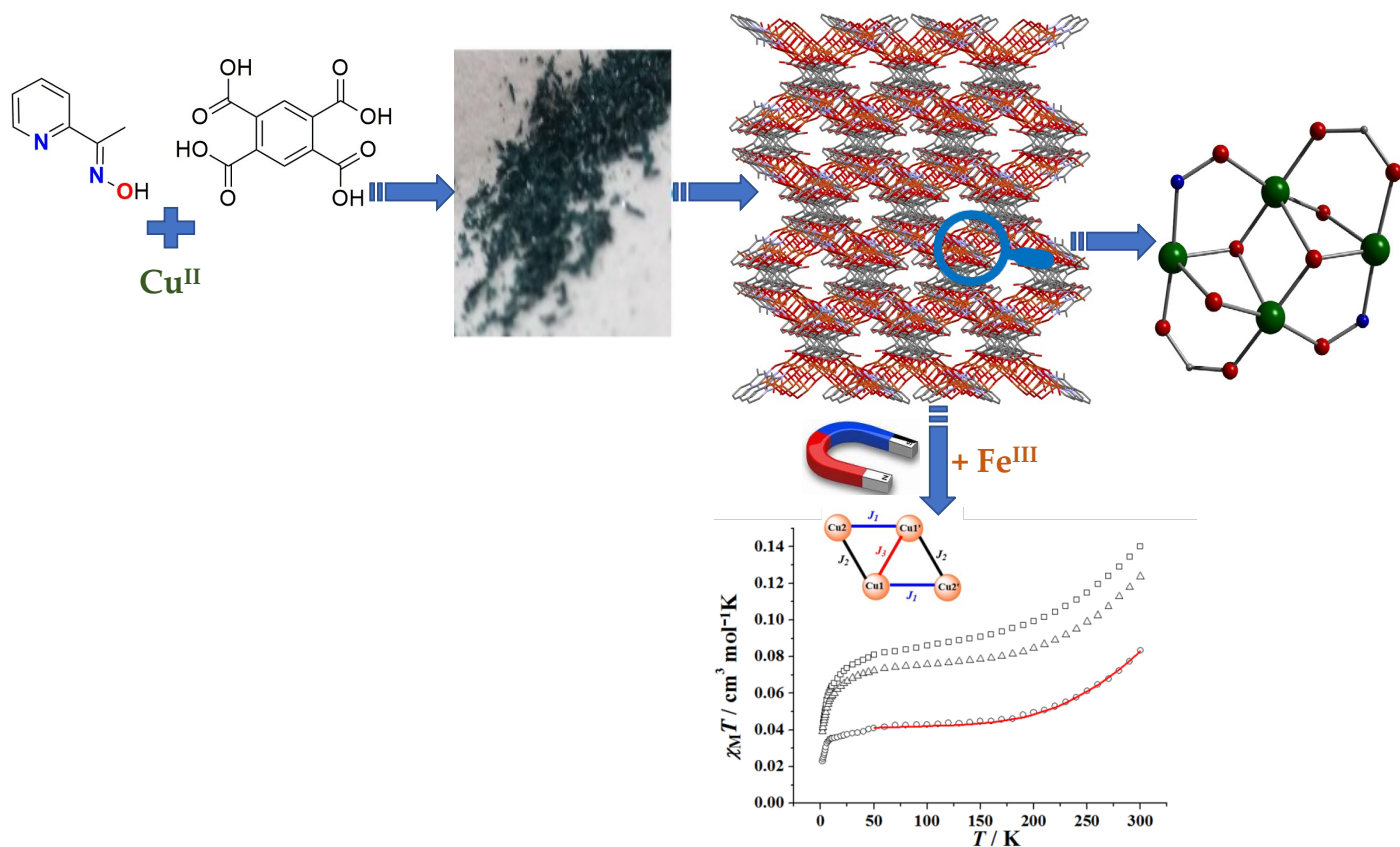
Αλλά όλα οφείλονται στην έναρξη αυτού του ακαδημαϊκού ταξιδιού. Είμαι απόφοιτος του Τμήματος Χημείας του Πανεπιστημίου Πατρών. Κατά το τέλος του τρίτου ακαδημαϊκού έτους του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών έγινα μέλος της ερευνητικής ομάδας του Ομότιμου, πλέον, Καθηγητή κ. Σπύρου Περλεπέ. Υπό την επίβλεψή του εκπόνησα την πτυχιακή μου εργασία. Το πάθος του ακαδημαϊκού μου δασκάλου ήταν αυτό που με ενέπνευσε να ασχοληθώ ερευνητικά πέρα από το πλαίσιο της πτυχιακής μου εργασίας, προκειμένου να λάβω όσο το δυνατόν περισσότερη γνώση και να αναπτύξω εργαστηριακές και ερευνητικές

δεξιότητες. Ο κ. Περλεπές μου έδωσε τη δυνατότητα συμμετοχής και παρουσίασης μέρους των ερευνητικών αποτελεσμάτων της πτυχιακής μου εργασίας, στο «14ο Παγκόσμιο Συνέδριο Μοριακών Μαγνητών» στην Αγία Πετρούπολη της Ρωσίας. Εκεί σιγουρεύτηκα ότι η ενασχόλησή μου με τον ερευνητικό χώρο είναι αυτή που με ενδιαφέρει να ακολουθήσω στη μετέπειτα ζωή μου. Αποφοίτησα το 2015 και αμέσως ξεκίνησα το Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης «Συνθετική Χημεία, Προηγμένα Πολυμερικά και Νανοδομημένα Υλικά».

Η μεταπτυχιακή μου εργασία εκπονήθηκε στο Εργαστήριο Ανόργανης Χημείας του κ. Περλεπέ. Στο πλαίσιο αυτής, συμμετείχα σε αρκετά εθνικά και διεθνή συμπόσια και συνέδρια. Σε ένα εξ αυτών, στη Brest της Γαλλίας, όπου είχα την τιμή να συμμετάσχω στο «42ο Παγκόσμιο Συνέδριο Χημείας Ένταξης», παρακολούθησα την ομιλία ενός ερευνητή για υβριδικά ανόργανα πολυμερικά υλικά. Τότε κατάλαβα ότι ήθελα να εφαρμόσω τη γνώση που είχα οικοδομήσει από τη σύνθεση σύμπλοκων ενώσεων στο πεδίο των Metal-Organic Frameworks. Η θεματολογία της διατριβής μου συνδυάζει τα δύο τόσο διαφορετικής φιλοσοφίας, αλλά παράλληλα όμοια πεδία αφού οι βασικές αρχές τους είναι κοινές.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η γνώση και οι δεξιότητες που έλαβα κατά τη διάρκεια των σπουδών μου στο Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Πατρών ήταν πολύ σημαντικές για να επιτύχω την εκπόνηση της διδακτορικής μου διατριβής. Μπορεί το Πανεπιστήμιο Πατρών, όπως και πολλά άλλα ιδρύματα στη χώρα μας, να στερείται τελευταίας τεχνολογίας εξοπλισμού, αλλά δεν στερείται καλού επιστημονικού προσωπικού και ανθρώπων που είναι δάσκαλοι, όπως ο κ. Περλεπές. Επίσης, στο πλαίσιο του ΜΔΕ είχα τη χαρά να συνεργαστώ στενά με τον καθηγητή κ. Ναστόπουλο. Μέσω των συζητήσεών μας, αλλά και των μαθημάτων του τόσο σε προπτυχιακό όσο και μεταπτυχιακό επίπεδο αποκόμισα πολύτιμη γνώση, η οποία ήταν αναγκαία για τις περαιτέρω ερευνητικές μου δραστηριότητες. Τον ευχαριστώ θερμά γιατί, πέραν της γνώσης, μου μετέφερε τη δική του οπτική για την επιστήμη της Χημείας και τη ζωή.

Ο Σπύρος Γούλας γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα. Διαβάζει λογοτεχνία από την εφηβική του ηλικία. Σπούδασε Μηχανικός Η/Υ και Πληροφορικής στο Πανεπιστήμιο Πατρών και εργάζεται ως προγραμματιστής. Η ποιητική του συλλογή *Τα περσινά τους βάζουν για καλά κυκλοφορεί* από τις εκδόσεις Πόλις.

Πόσο εύκολο είναι για έναν απόφοιτο Πολυτεχνείου να γράψει ποίηση; Χρειάζεται κάποιο ακαδημαϊκό υπόβαθρο ή αρκεί η αγάπη για το αντικείμενο;

Δεν νομίζω ότι έχει κάποια σημασία. Εμένα μου άρεσε από μικρός η ποίηση και ασχολούμουν με αυτή. Οριακά ήταν έκπληξη το γεγονός ότι επέλεξα μια πολυτεχνική σχολή γιατί ήμουν καλός και στα φιλολογικά. Στην Γ' Λυκείου ανακάλυψα τον προγραμματισμό και τον ερωτεύτηκα. Σίγουρα, κάποιος σε μια θεωρητική σχολή έχει περισσότερη εξοικείωση και δέχεται παραπάνω ερεθίσματα. Όσον αφορά εμένα, είναι θετικό ότι υπάρχει μια εναλλαγή μεταξύ των αντικειμένων του προγραμματισμού και της ποίησης.

Ποια είναι η κύρια πηγή έμπνευσής σας;

Είναι όλα μαζί. Συνήθως τα ερεθίσματα εμφανίζονται μέσα από την καθημερινότητά μου. Είτε πράγματα που βιώνω, είτε ο τρόπος που τα βλέπω και τα φιλτράρω. Πρέπει, όμως, να δημιουργηθεί μία αντίστοιχη συνθήκη για να ξεκινήσω να γράφω και να υπάρχει η ανάγκη της καταγραφής ή ένα συγκεκριμένο καλλιτεχνικό ερέθισμα μέσα από τη δουλειά κάποιου άλλου που με βοηθάει να δω μια άλλη οπτική και να συνομιλήσω μαζί του, πράγμα αρκετά δύσκολο. Το σημαντικό είναι να έχεις έναν προσωπικό τρόπο έκφρασης χωρίς στεγανά.

Πώς θα περιγράφατε ευσύνοπτα την ποιητική σας συλλογή;

Αυτό που εγώ εκτιμώ στη συλλογή είναι η σύνθεση αντιθέσεων. Υπάρχουν πράγματα που πιάνουν τον αναγνώστη απροετοίμαστο, όπως η χρήση μη ποιητικών λέξεων, η διαφορά έκτασης μεταξύ των ποιημάτων, ο ελεύθερος στίχος. Πραγματεύεται τόσο ζητήματα ποιητικής, όσο και ζητήματα που αφορούν τον έρωτα, την μνήμη. Επί της ουσίας, πραγματεύεται την προσωπική μου συνθήκη σε μια περίοδο 3-4 ετών. Πρόκειται για μια εφ' όλης καταγραφή.

Τι σημαίνει για εσάς ποίηση και ποιο ποίημα θα ξεχωρίζατε από τη συλλογή σας;

Αν προσπαθούσα να το απαντήσω δεν θα έδινα κάποιον συγκεκριμένο ορισμό αλλά, ίσως, θα σκεφτόμουν όλες τις φορές που διάβαζα ποίηση και αισθανόμουν ευτυχισμένος. Το πιο χαρακτηριστικό συναίσθημα που αποκομίζω είναι ότι η ποίηση εξηγεί κάτι που δεν μπορούσα εγώ, υπό την έννοια ότι βάζει λέξεις σε ένα συναίσθημα, το οποίο πριν για μένα ήταν άφαντο, είτε επαναπροσδιορίζει κάτι, το οποίο θεωρούσα δεδομένο. Αλλάζει τα πράγματα που ξέρω και συνδέεται με αντιθέσεις. Από τη συλλογή μου ξεχωρίζω το «Μχ», το θεωρώ ένα σύγχρονο είδος γραφής. το «τομε» και το «Ληγμένα Δημητριακά με κηροζίνη».

Πώς αιτιολογείται ο τίτλος της συλλογής και το οξύμωρο σχήμα του;

Αρχικά, είχα έναν άλλον τίτλο στο μυαλό μου από ένα ποίημα που εν τέλει δεν συμπεριλήφθηκε. Ωστόσο, και ο προηγούμενος τίτλος και αυτός που μπήκε πραγματεύονται την μνήμη. Δεν γράφω για αυτά καθώς συμβαίνουν, αλλά γράφω για μένα καθώς τα σκέφτομαι, όταν έχουν ήδη συμβεί. Το κύριο χαρακτηριστικό όλων των ποιημάτων της συλλογής είναι η εξέταση αναμνήσεων. Τον τίτλο τον συζήτησα πολύ με τον επιμελητή μου,

Δημήτρη Αθηνάκη και καταλήξαμε στο γεγονός ότι θέλαμε έναν τίτλο που να εμφανίζεται στη συλλογή, ακόμα κι αν ήταν μεγάλος. Παράλληλα, πραγματεύεται και μια αγωνία που έχω εγώ σαν άνθρωπος σχετικά με την εξέλιξη και συνδέεται και με ένα προσωπικό βίωμα, μια γιορτή κάθε Δεκαπενταύγουστο στο χωριό μου που σκέφτομαι ότι πρέπει να φορέσω καινούργια ρούχα. Οπότε, όταν αναζητάς κάτι νέο, το χειρότερο θα ήταν «να έβαζες τα περσινά σου για καλά». Ήταν ένας τρόπος να διοχετεύσω μια προσωπική ανάμνηση και ταυτόχρονα να δημιουργήσω έναν λεπτό μανδύα ιδιωτικότητας μεταξύ ποιητή και αναγνώστη.

Πώς πιστεύετε ότι οι λέξεις της αργκό μπορούν να ενταχθούν αρμονικά στην ποίηση και πώς εσείς το πετυχαίνετε;

Εμένα με απασχολεί τι σημαίνει σύγχρονη ποίηση και ποιος την διαβάσει. Από τη στιγμή που υπάρχουν λέξεις στον σύγχρονο λόγο ικανές να μεταφέρουν ένα συγκεκριμένο νόημα ή μια συγκεκριμένη κατάσταση μπορούν να ενταχθούν μέσα στον ποιητικό λόγο. Το θέμα για να ενταχθούν αρμονικά οι λέξεις είναι να αποδεχθείς την ενέργεια που μεταφέρουν, ώστε όλο το οικοδόμημα να είναι συμβατό με αυτό που πας να πεις. Η αποδοχή αυτής της συνθήκης θα εντάξει μοιραία τις λέξεις της αργκό στον ποιητικό λόγο. Προσωπικά, δεν ήθελα να γράψω κάτι υπερβολικά λυρικό ή επιτηδευμένο. Ήθελα να απομακρυνθώ από το «φτιασίδωμα» του λόγου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το ποίημα της συλλογής για το Facebook. Είναι μια «ουλή» της κοινής ανάμνησης, κάτι σύγχρονο που βιώνουμε όλοι. Η ανθρώπινη συνθήκη είναι σταθερή και ο πυρήνας της μνήμης παραμένει ίδιος.

Σε ποιο ποίημα θα επιστρέφατε ξανά και ξανά;

Στο ποίημα «Sputnik 2017», του Γιάννη Στίγκα.

Ποια είναι τα 5 αγαπημένα σας βιβλία; (είτε ποίηση, είτε πεζογραφία)

Η Μυστική Ιστορία της Donna Tartt, Οι αρετές του πολέμου του Steven Pressfield, Σίγουρα θα αστείεύεστε, κύριε Φάινμαν του Richard Feynman, Η όραση θα αρχίσει ξανά του Γιάννη Στίγκα και Οι εκδοχές του τέλους του Αργύρη Χιόνη.

Τι διαβάζετε αυτόν τον καιρό;

Αυτόν τον καιρό διαβάζω την ποιητική συλλογή της Μαριγώς Αλεξοπούλου, τελείωσα τη Δεύτερη Νεότητα της Τώνιας Τζιρίτα-Ζαχαράτου και θέλω να ξεκινήσω το μυθιστόρημα Ο Στόουνερ του John Williams, από εκδόσεις Gutenberg.

Τι θα συμβουλεύατε έναν νέο, εν δυνάμει ποιητή που θέλει να ξεκινήσει να γράφει ποίηση και πώς θα μπορούσε να καθιερωθεί;

Προσωπικά, δεν κινούνται σε λογοτεχνικούς κύκλους και κύκλους συγγραφέων. Άκουγα διάφορα και με γέμιζαν άγχος. Με ενδιαφέρει να γράφω, όχι να βρω τρόπο να εκδώσω αυτό που θα γράψω. Όταν συνειδητοποίησα ότι αρκεί ένα καλό αποτέλεσμα, επικεντρώθηκα στη δουλειά μου. Όταν κάτι είναι καλό, υπάρχουν πολλοί και άξιοι τρόποι να φτάσει στο σημείο της έκδοσης. Έχω στο μυαλό μου τα λόγια του Στίγκα: «για τη δική μου ποίηση είμαι διατεθειμένος να υπερασπιστώ μέχρι και το κόμμα». Όταν είσαι νέος πρέπει να βρεις τον δικό σου χώρο, να έχεις τη δική σου συμβολή στον ποιητικό ορίζοντα και το δικό σου ιδίωμα. Ο σκοπός δεν είναι αντιγράψεις κάποιον ποιητή που θαυμάζεις αλλά να πεις κάτι καινούργιο.

❖ ♡ φοιτητικές ♡ (προ) Τάσεις 👍

«ΠΕΦΤΑΣΤΕΡΙΑ» Η΄ ΑΠΛΩΣ ΠΕΤΡΕΣ;

ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΦΟΙΤΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ

«Το λάθος, αγαπητέ μου Βρούτε, δεν είναι στ' αστέρια, αλλά μέσα μας.»

Ουίλλιαμ Σαίξπηρ (1564-1616)

Παίρνοντας ως εφαλτήριο την υπέροχη αυτή φράση του Σαίξπηρ για τα αστέρια, θα αναλύσουμε την έννοια των πεφταστέρων... Τι είναι; Πώς δημιουργούνται; Πότε τα βλέπουμε; Είναι μερικά από τα ερωτήματα, στα οποία θα δώσουμε τις απαραίτητες απαντήσεις.

Αρχικά, η επιστημονική ονομασία είναι «μετέωρο» και αυτό μπορεί να σημαίνει διαπλανητική σκόνη ή μικρές πέτρες, οι οποίες εισέρχονται στην ατμόσφαιρα της Γης, θερμαίνονται λόγω της τριβής και φωτοβολούν για κλάσματα ή ελάχιστα δευτερόλεπτα. Όσα επιζούν και πέφτουν στην επιφάνεια της Γης λέγονται μετεωρίτες, ενώ αφήνουν τους γνωστούς κρατήρες σαν αποτύπωμά τους επάνω της.

Kostas Vasilopoulos Astrophotography

Αν παρατηρήσουμε φωτογραφίες μετεώρων θα δούμε ότι παρουσιάζουν διαφορετικά χρώματα και αυτό οφείλεται στο στοιχείο από το οποίο αποτελούνται. Έτσι, έχουμε κίτρινο για τον σίδηρο, πορτοκαλί για το πυρίτιο, πράσινο για τον χαλκό, μπλε για το μαγνήσιο και κόκκινο για το οξυγόνο και το άζωτο. Γενικά, παρουσιάζονται σε ύψος από 80 έως 120 χιλιόμετρα. Η ταχύτητά τους μέσα στην ατμόσφαιρα ποικίλλει έντονα και φτάνει μέχρι τα 70 χλμ/δευτ. Η λαμπρότητά τους, σαφώς, ποικίλλει και αυτή, καθώς υπάρχουν μετέωρα που δεν θα φανούν στο ανθρώπινο μάτι, ενώ υπάρχουν άλλα που η λαμπρότητά τους είναι τέτοια που μπορούν να γίνουν εμφανή και στο φως της μέρας!

Μετεώρα μπορούμε να δούμε, σχεδόν, κάθε νύχτα του χρόνου, αν σταθούμε τυχεροί, καθώς η Γη δέχεται καθημερινά μερικούς εκατοντάδες τόνους από αυτούς τους διαστημικούς κόκκους σκόνης. Όμως, υπάρχουν χρονικές περιόδους, κατά τις οποίες η Γη συναντά στην τροχιά της ρεύματα από τέτοιες μικρές πέτρες. Αυτά δημιουργούνται από περιοδικούς κομήτες, οι οποίοι χάνουν ύλη καθώς περνάνε στο εσωτερικό του Ηλιακού μας συστήματος. Με την πάροδο του χρόνου, αυτή η ύλη διασκορπίζεται γύρω από την τροχιά του κομήτη· έτσι, όταν η τροχιά της Γης διασταυρώνεται με αυτά, έχουμε τη λεγόμενη βροχή μετεώρων! Τα μετέωρα μιας ορισμένης βροχής φαίνονται τις ίδιες ημερομηνίες, στο ίδιο σημείο του ουρανού να εκπέμπονται από εκεί κάθε χρόνο, λόγω του φαινομένου της προοπτικής. Στην πραγματικότητα, οι τροχιές των μετεώρων είναι παράλληλες στην ατμόσφαιρα, αλλά στον ουρανό φαίνεται να συγκλίνουν, όπως ακριβώς σε μία γέφυρα που βλέπουμε στον ορίζοντα τις παράλληλες λωρίδες να συγκλίνουν και να συναντιούνται σε κάποια απόσταση σε ένα συγκεκριμένο σημείο. Όμως, κάτι τέτοιο σαφώς και δεν συμβαίνει. Το σημείο αυτό στη βροχή μετεώρων ονομάζεται ακτινοβόλο σημείο, γιατί από εκεί ακριβώς φαίνεται να έρχονται τα μετέωρά μας.

Παρακάτω δίνεται ένας συνοπτικός πίνακας με τις σημαντικότερες βροχές μετεώρων και τις ημερομηνίες τους.

Βροχή	Ημερομηνίες	Μέγιστο
Βοωτίδες	Ιαν. 1-6	3 Ιανουαρίου
Βόρειες Υδροχόιδες	Απρ 24 – Μάι. 20	4 Μαΐου
Περσίδες	Ιουλ. 25 – Αυγ. 20	12 Αυγούστου
Ωριωνίδες	Οκτ. 15 – Νοε. 2	20 Οκτωβρίου
Λεοντίδες	Νοε. 15-20	16 Νοεμβρίου
Διδυμίδες	Δεκ. 7-15	13 Δεκεμβρίου

Κλείνοντας, θα ήθελα να επανέλθω στα λόγια του Σαίξπηρ κάνοντας μία επισήμανση. Έχουμε συνδέσει τα πεφταστέρια σαν ευκαιρία για μία ευχή, ψηλά εκεί στον ουρανό, ελπίζοντας πως ο Θεός ή όποια άλλη ουράνια δύναμη στην οποία πιστεύει ο καθένας μας, να την πραγματοποιήσει. Οι ευχές έρχονται για να διορθώσουν, να βελτιώσουν καταστάσεις ή, ακόμα, και για να μας δώσουν πράγματα που επιθυμούμε, όμως τελικά, μήπως η δύναμη αυτή κρύβεται μέσα μας; Μπορούμε σίγουρα να συνεχίσουμε να κοιτάμε τον ουρανό και όποτε «πέσει» ένα αστέρι να κάνουμε μια ευχή, μα πρέπει να γνωρίζουμε πως, εν τέλει, όλα άπτονται της δικής μας εσωτερικής δύναμης.

Οι φωτογραφίες είναι από την προσωπική μου συλλογή και η μία παρουσιάζει την «καρδιά» του Γαλαξία μας μαζί με ένα πεφταστέρι που έτυχε να πέσει, ενώ η δεύτερη είναι από την περσινή βροχή των Περσίδων.

copyright Konstantinos Vasilopoulos

ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΣ «ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΛΕΒΑΝΤΑΣ» ΚΩΣΤΑΣ ΛΟΓΑΡΑΣ, ΟΤΑΝ ΒΓΗΚΕ ΑΠ' ΤΗ ΣΚΙΑ, ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ, 2021

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΩΣΤΙΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Είναι κοινώς αποδεκτό ότι «από καταβολής λογοτεχνίας οι χαρακτήρες αποτελούν έναν από τους βασικότερους πυλώνες του νοήματος και της αναγνωστικής απόλαυσης».¹ Και ότι παρά τις πειραματικές αφηγήσεις του 20ού αιώνα, η αναπαραστατική λογοτεχνία με τους αναγνωρίσιμους ανθρώπινους χαρακτήρες που επιτρέπουν την ταύτιση, την αποστασιοποίηση, την αντίθεση και συνακόλουθα την πολυπόθητη κάθαρση ή τη διά της ομοιπαθητικής λύτρωση του αναγνώστη, καλά κρατεί. Ιδίως ο κεντρικός χαρακτήρας ενός μυθιστορήματος γίνεται ο φέρων άξονας όλου του οικοδομήματος και η συγκρότησή του είναι ανάλογη της εμπειρίας ζωής και του αποθέματος γνώσης του συγγραφέα. Η ταυτότητά του (δηλαδή η δράση του και ο λόγος του) και η ένταξή του στην πλοκή είναι καθοριστικής σημασίας για την πρόσληψη του έργου. Γι' αυτό υπάρχουν έργα που αποτυπώνονται ανεξίτηλα στη συνείδησή μας μέσω των χαρακτήρων τους. Ένα τέτοιο έργο μας έδωσε πρόσφατα ο Κώστας Λογαράς.

Συγγραφέας με μακρά θητεία στη λογοτεχνία και ιδίως στην πεζογραφία ο Λογαράς γνωρίζει καλά την τέχνη να πλάθει χαρακτήρες που λειτουργούν ως σηματοροί της εποχής που αποτυπώνει, καθώς και να δημιουργεί τη δραματική σύγκρουση που απαιτείται για να αναδειχθεί με δραστικό τρόπο η αντίληψή του για τον κόσμο. Γνωρίζει, ακόμη, να εντάσσει τους χαρακτήρες του και την ιστορία τους στο μεγάλο κάδρο της Ιστορίας και προβάλλοντας το ατομικό στο συλλογικό να ανατέμνει την εποχή τους. Χαρακτηριστικό που συμβάλλει κατά πολύ στον προσδιορισμό της συγγραφικής του ιδιοπροσωπίας είναι το γεγονός ότι τολμά να καταπιάνεται με διαχρονικές ανθρώπινες συμπεριφορές ενταγμένες στην εποχή της μεταπολίτευσης και στη σύγχρονη εποχή. Η πορεία της χώρας προς την πτώση, η διάβρωση του πολιτικού κόσμου, ο εκφυλισμός των αξιών την τελευταία τριακονταετία και η προϊούσα διάλυση την εποχή της κρίσης φαίνεται να τον απασχολούν ιδιαίτερα στα έργα του.

Αυτό το πλαίσιο είναι ο δραματικός χρόνος του μυθιστορήματός του 'Όταν βγήκε απ' τη σκιά, που κυκλοφόρησε πρόσφατα: η πορεία της Ελλάδας προς την οικονομική ανάπτυξη και την ηθική έκπτωση έως και την παρατεταμένη οικονομική κρίση και το ξέσπασμα της πανδημίας είναι το χρονικό άνυσμα της ιστορίας της Αμαρρυλίδας η οποία εγκαταλείπει το ορεινό Αλτινό για να ακολουθήσει τον αρχιτέκτονα Ερρίκο Μαλτέζο στον τόπο καταγωγής του, τη Ληθώ, στο νότο της Πελοποννήσου. Η σχέση τους θα αναδείξει τη σύγκρουση δύο κόσμων: του αλαζονικού και ψεύτικου κόσμου της εξουσίας με τον αυθεντικό και φιλοσοφημένο κόσμο της φυσικής ζωής. Πολυτάλαντος και ακόρεστος για εξουσία, ο Ερρίκος θα βιώσει σταδιακά την άνοδο, την κορύ-

1. <https://selidodeiktes.greek-language.gr/lemmas/744/710>

φωση και την πτώση μέσα από διάφορους ρόλους (επιτυχημένος αρχιτέκτονας, ανερχόμενος συγγραφέας και πολιτικός καριερίστας), θα αποκτήσει δύναμη επενδύοντας εγωτικά όλη του την ικμάδα στην εικόνα του και τυραννώντας όλο και περισσότερο τη σύζυγό του και τον υιοθετημένο τους γιο, για να γνωρίσει, διεφθαρμένος πια και απογοητευμένος, ένα μοναχικό τέλος. Ύπαρξη χοϊκή, αισθαντική και διατηρώντας την αυθεντικότητα που χάνεται στα βάθη της φυλογονίας μας, η Μαρυλλίδα θα διαγράψει μια πορεία αντίθετη από αυτή του Ερρίκου: αφού περάσει η ευφορία του έρωτα, θα γνωρίσει τον φόβο και την ασφυκτική συμπίεσή της στη σκιά του, αλλά, υπερασπιζόμενη τις στέρεες γήινες αξίες της, θα πορευτεί στην αναγέννησή της και την κατάκτηση της ελευθερίας της. Αρνούμενη να υποταχθεί στον φανταχτερό και ψεύτικο κόσμο του συζύγου της και της φιλάρχης και διεφθαρμένης μητέρας του, θα διατηρήσει την υγεία του δικού της ηθικού κώδικα και θα διαφυλάξει αλώβητη την ιδιοπροσωπία της επιστρέφοντας πιο δυνατή στις ρίζες της και πραγματοποιώντας το δικό της εδεμικό όραμα.

Αλλά καθώς στη λογοτεχνία σημαντικότερο από το τι είναι το πώς αφηγείται ένας συγγραφέας, ας δούμε συνοπτικά ποιες είναι οι αδιαμφισβήτητες αρετές αυτού του βιβλίου. Έμπειρος μάστορας του μυθιστορήματος (και, παράλληλα, φιλόλογος) ο Λογαράς γνωρίζει καλά και την πράξη και τη θεωρία της αφήγησης. Οι σαρανταδύο ψηφίδες-κεφάλαια του έργου αποτυπώνουν θραύσματα της ασύμβατης συνοδοιπορίας των δύο χαρακτήρων, χωρίς να αφήνουν χάσματα ή να δημιουργούν ρωγμές στην αποτύπωση ακόμη και των πιο λεπτών εσωτερικών καταστάσεων και ψυχικών μετατοπίσεων. Οι τίτλοι των κεφαλαίων αντλούνται από την κοίτη τους υφαίνοντας ένα πυκνό δίκτυο εννοιών που αφορούν τον χώρο, τον χρόνο και το ήθος του έργου: «Τα χρόνια της λεβάντας», «Στη μυρωδιά του χώματος», «Ανταρσία», «Ένας τόπος που σου λέει την αλήθεια», «Η αρχαία ταυτότητα» κ.ο.κ. Η γλώσσα είναι εξαιρετικά δουλεμένη, και, χωρίς να ακκίζεται, αναδεικνύει την κατασταλαγμένη γνώση και τη σοφία του συγγραφέα, αποτυπώνοντας μέσω του αφηγητή του, συχνά με γνωμική ισχύ, την εμπειρία του από τον κόσμο, όπως στο παρακάτω απόσπασμα: «Αν η τάση του ανθρώπου να δικαιολογεί τον εαυτό του είναι κοινή σε όλους, το ταλέντο να ανάγει το προσωπικό του συμφέρον σε ιδεολογία αποτελεί αποκλειστικό χαρακτηριστικό καριερίστα πολιτικού. Ίσως γι' αυτό και οι πιο ακραίοι ιδεαλιστές είναι οι πιο πετυχημένοι επαγγελματίες της πολιτικής».² Άλλοτε πάλι, η φιλοσοφία ζωής του επενδύεται στην κεντρική του ηρωίδα: «Τα ζώα εξακολουθούν να ζούν όπως ζούσαν κι αιώνες πριν», είπε δυνατά η Μαρυλλίδα [...], «ενώ οι άνθρωποι έχουν αρνηθεί την απλή τους φύση. Ένα ζώο που χορταίνει αφήνει το υπόλοιπο κουφάρι και το τρώνε τ' άλλα ζώα. Ενώ ο άνθρωπος ποτέ δεν αρκείται σε όσα έχει. Τίποτα δεν παραχωρεί στους άλλους. Θα το αποθηκεύσει κι ας σαπίσει».³

Όπως ήδη αναφέρθηκε, μεγάλο ποσοστό της επιτυχίας ενός μυθιστορήματος εξαρτάται από τη συγκρότηση των χαρακτήρων του. Εδώ βρίσκεται και μεγάλο μέρος της σαγήνης του συγκεκριμένου έργου. Η Μαρυλλίδα συστήνεται εξ αρχής από τον συγγραφέα με τους όρους της αναλλοίωτης, όπως αποδείχτηκε, ιδιαιτερότητάς της που έγκειται στην αυθεντικότητα και στην μέσω των αισθήσεων—με κυρίαρχη την όσφρηση—βίωση της πραγματικότητας. Το αποτύπωμα του κόσμου μέσα της γίνεται μέσω των οσμών, αλλά και της αφής, της ακοής και της όρασης. Η αρχικά κατακερματισμένη της ταυτότητα και η εποχή της αθωότητας (όταν μόνο «ήξερε τι δεν ήθελε») εξεικονίζεται στην πολυωνυμία με την οποία προσλαμβάνεται από τους άλλους: «Την βάφτισαν Αμαρυλλίδα. Όμως Αμαρυλλίδα δεν την φώναζε ποτέ κανείς. Άλλοι την λέγανε Μαρία, Μαρύλλια και Μαρυλλίδα, κάποιοι Μαριγώ – αυτό την θύμωνε, ήξερε μόνο τι δεν ήθελε, δεν ήξερε ακόμα να πει τι ήθελε. Μάριαν την είπε ο Ερρίκος. Όλα τα ονόματα, φορτωμένα με διαφορετικά νοήματα και αίσθημα, θα την εμπόδιζαν για χρόνια να ενώσει τους αρμούς και να ισορροπήσει τα κομμάτια της».⁴ Θα χρειαστεί να περάσει διάφορες δοκιμασίες, ώσπου να γίνει αυτό που ήταν, ξαναβρίσκοντας το δικό της, καταδικό της χαρακτηριστικό ταυτότητας, το όνομα Μαρυλλίδα. Η πορεία προς τη γνώση αποκαλύπτει έναν χαρακτήρα ο οποίος διαθέτει τη σοφία του ανθρώπου που διατηρεί τον συνεκτικό του δεσμό με τη φύση και τον ψυχικό πλούτο που αυτός συνεπάγεται: «Ο χρόνος είναι δικός της. Ολόκληρος και χωριστός. Μπορεί να τον μοιράζει όπως θέλει ή να σκορπίζει τα κομμάτια του, δίχως καμιά ενοχή. Έχει ξαναγυρίσει στους πανάρχαιους κύκλους του: τα γεμάτα πρωινά, τα μεσημέρια για να αναδιπλώνεται η μέρα, τα μεγάλα απογεύματα και το πέρασμα στη νύχτα. Χωρίς να συνειδητοποιείς το πέρασμά του, δεν υπάρχει χρόνος, σκέφτεται η Μαρυλλίδα. Το νιώθει,

2 Κώστας Λογαράς, *Όταν βγήκε απ' τη σκιά*, Αθήνα Καστανιώτης, 2021, 191.

3 *Ο.π.*, 245.

4 *Ο.π.*, 15-16.

δεν ξέρει πώς αλλιώς να το πει. Ο ρυθμός της ζωής της. Ο ρυθμός της φύσης. Κι οι εποχές μία μία χωριστά με τις οσμές τους. Αυτός είναι ο ρυθμός του κόσμου της. Μυρίζει πάλι γιασεμί. Ανακατεύεται η λεπτή του ευωδιά μ' αυτήν της λεβάντας. Βαθιά, βελούδινη...».⁵

Η αναφορά στις οσμές είναι ένα εξαιρετικό συγγραφικό εύρημα το οποίο σχετίζεται με τον βιωμένο χρόνο, με τον χώρο και την ταυτότητα των ανθρώπων που τον κατοικούν. «Υπάρχουν άραγε σ' αυτά τα μέρη άνθρωποι χωρίς οσμή; Που δεν αφήνουν ίχνη, δεν εκπέμπουν τίποτε; Ουδέτεροι, χωρίς ταυτότητα; Άνθρωποι που δεν έχουν μυρωδιά;» Θα αναρωτηθεί στην αρχή και στο τέλος της πορείας της η ηρωίδα.⁶ Άλλοτε πάλι, μέσα από την ηρωίδα ο συγγραφέας θα διατυπώσει την αντίληψή του για την ίδια την τέχνη της συγγραφής και τον κόσμο: «Με το ίδιο ενδιαφέρον που παρακολουθώ την εξέλιξη μιας ιστορίας που μ' αρέσει βλέπω και τις κολοκυθιές ή τις μελιτζάνες μου αργά αργά να μεγαλώνουν. Και οι λέξεις έχουν ρίζες και ριζώνουν. Μυρίζουν διαφορετικά στο στόμα καθενός, μοσχομυρίζουν ή ζέχνουν ανάλογα πώς τις καλλιεργείς. Και στη μαγειρική, μια συνταγή μαγειρεμένη από διαφορετικούς ανθρώπους ποτέ δεν βγαίνει ίδια».⁷

Θα μπορούσε κανείς να παραθέσει πλήθος παραδείγματα για να δείξει την οικονομία, την καθαρότητα και τη συγγραφική συνέπεια, όσον αφορά τη συγκρότηση όχι μόνον της κεντρικής ηρωίδας αλλά και των άλλων χαρακτήρων· και, παράλληλα, τον καλοχορδισμένο ρυθμό της αφήγησης, τη γνωμική διάσταση του έργου, την εύρροια του λόγου, τη συχνά αλληγορική υπόσταση των επιμέρους σκηνών ή αναφορών. Λόγω του περιορισμένου χώρου θα αφήσω τον αναγνώστη να ανακαλύψει μόνος του τη μαστοριά του Λογαρά και σ' αυτό το μυθιστόρημα και θα κλείσω τη συνοπτική μου παρουσίαση επισημαίνοντας το ευφυές τέλος, το οποίο κάνει την πρωταγωνίστρια «γυναίκα της διπλανής πόρτας» και την ιστορία της σύγχρονη, ενώ υποβάλλει μέσω της αλληγορίας την κάθαρση: η πανδημία βυθίζει τη Ληθώ στην αρρώστια, ενώ η πρωταγωνίστρια αφήνει πίσω της «τον άρρωστο τόπο» και επιστρέφει στο εδεμικό Αλτινό. Και ο αναγνώστης, αντίστοιχα, κλείνει το βιβλίο με την ευφρόσυνη αίσθηση της εξόδου από τη δική του Ληθώ προς έναν φωτεινό κήπο αυθεντικής ζωής.

⁵ Ό.π., 228.

⁶ Ό.π., 38 και 237.

⁷ Ό.π., 99.

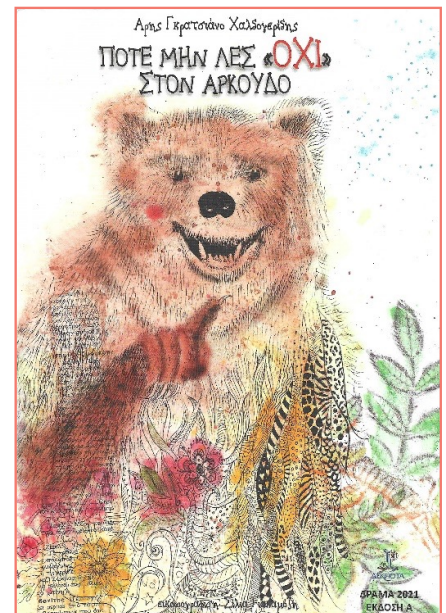
Ποτέ μην λες «όχι» στον αρκούδο και Κεραμίδα και κρεμμύδια. Αυτοί είναι οι τίτλοι δυο σύγχρονων παραμυθιών που έρχονται να κάνουν ευχάριστη συντροφιά στα παιδιά και στους μεγάλους, αλλά και να περάσουν με έξυπνο τρόπο τα δικά τους μηνύματα αναφορικά με τα προβλήματα της σύγχρονης κοινωνίας, σύμφωνα με τον παραμυθ'Αρη (όπως υπογράφει ο συγγραφέας).¹ Μηνύματα που, εκτός από ηθική, έχουν και πρακτική στόχευση, πράγμα απαραίτητο στην εποχή μας.

Ο παραμυθ'Αρης υπηρετεί το παραμύθι, ακριβώς, όπως του ταιριάζει σύμφωνα με τις ειδολογικές του αρχές, δηλαδή προφορικά. Άλλωστε, εκεί, εντοπίζονται οι απαρχές του, ενώ υπάρχουν ακόμα στοιχεία προφορικότητας στον λόγο. Η γραφή είναι καταπληκτικά εύστοχη και ο λόγος άμεσος και οικείος στα παιδιά, αλλά και επεξηγηματικός όπου χρειάζεται. Η αφήγηση βρίσκεται σε απόλυτη αρμονία με την περιγραφή και οι «ανατροπές» είναι τόσο σωστά τοποθετημένες, ώστε δεν διαβάζονται απλώς ευχάριστα, αλλά καθηλωτικά. Οι ιστορίες είναι, ταυτόχρονα, συγκινητικές και αστείες, ενώ σε παρασέρνουν κάνοντάς σε εύκολα μέρος τους. Για παράδειγμα, στο Ποτέ μην λες «όχι» στον αρκούδο τα διάφορα τεχνάσματα του συγγραφέα, όπως η ανωνυμία –για την οποία μας κλείνει το μάτι, βοηθώντας μας να ανοίξουμε τα δικά μας– αυτό γίνεται ακόμα πιο εύκολο.

Ξεχωριστά, αξίζει να σταθούμε στον τρόπο με τον οποίο μεταφέρει στα παιδιά συμβουλές και μηνύματα. Στα παραμύθια του δεν υπάρχει δασκαλισμός, αλλά ο αφηγητής αμέτοχος μεταφέρει την ιστορία, χωρίς, να παίρνει οποιαδήποτε θέση ή να τη χρησιμοποιεί για να φτάσει στο δίδαγμα. Το τελευταίο απορρέει μέσα από την ιστορία, ενώ συμπίπτει με τη συνειδητοποίηση –ίσως και τη μετάνοια– των ηρώων για ό,τι έχει συμβεί και για ό,τι οι ίδιοι έχουν προκαλέσει. Με έναν εσωτερικό μονόλογο, ο οποίος μας φανερώνει τις σκέψεις των ηρώων μόλις αναγνωρίζουν την ευθύνη τους, περνάει ομαλά και πολύ πιο άμεσα το μήνυμα σχετικά με το τι είναι καλό να γίνεται και τι όχι. Έτσι, με την απουσία δεοντολογικού τόνου και την παρουσία ηρώων που παραδέχονται «τι βλακεία έκαναν», τα παιδιά θα φανούν περισσότερο πρόθυμα να ακολουθήσουν το δρόμο που τους προτείνεται.

Τέλος, θα ήθελα να σημειώσω πως διαβάζοντάς τα, ο αναγνώστης έχει τη δυνατότητα να εστιάσει σε διάφορα σημεία και να τα προσλάβει με τη δική του ερμηνευτική κατεύθυνση. Άλλωστε, όπως κατά κανόνα γίνεται με τα κείμενα, συγγραφέας απουσιάζοντας, ο αναγνώστης εκλαμβάνει και ερμηνεύει το έργο όπως εκείνος μπορεί και θέλει, πράγμα το οποίο συγκαταλέγω στα θετικά ενός έργου. Ό,τι και να έχει στο νου του ο γράφων, όταν χωράει παραπάνω ερμηνείες, δείχνει μια διαλλακτικότητα και συμβάλλει στη γένεση νέων ιδεών.²

Ο Άρης-Γκρατσιάνο Χαλδογερίδης φρουρώντας τις φυλακές μοιράζεται μαζί μας... παραμύθια. Το επάγγελμά του τού αρέσει, είναι εντούτοις σκληρό και έχει την ανάγκη να αποφορτίζεται από όλα όσα λαμβάνουν χώρα εκεί. Βρίσκει, λοιπόν, καταφύγιο στην απομόνωση και τη δημιουργία,³ υποστηρίζοντας πως η τέχνη τον ηρεμεί και τον χαλαρώνει. Άλλωστε, πιστεύει ότι δεν υπάρχει άνθρωπος που δεν είναι καλλιτέχνης, καθώς, όλοι έχουν κάτι καλλιτεχνικό μέσα τους. απλώς, ίσως, δεν το γνωρίζουν ακόμα, μη έχοντας αποπειραθεί να ασχοληθούν με αυτό.

¹ Υποστηρίζει ότι ουσιαστικά θέλει να γεφυρώσει τη φαντασία με την πραγματικότητα. Οι ιστορίες του είναι μεν φανταστικές (πχ ζώα που μιλάνε), αλλά τα μηνύματα που θέλει να περνάει θέλει να αγγίζουν την πραγματικότητα. Θέλει να λέει κάτι που να είναι εφικτό και να μπορεί να συμβεί.

² Μια ιδέα για τα παραμύθια μπορείτε να πάρετε από τη διαδικτυακή παρουσίασή τους: <https://www.youtube.com/watch?v=VGZRkxznAkY>.

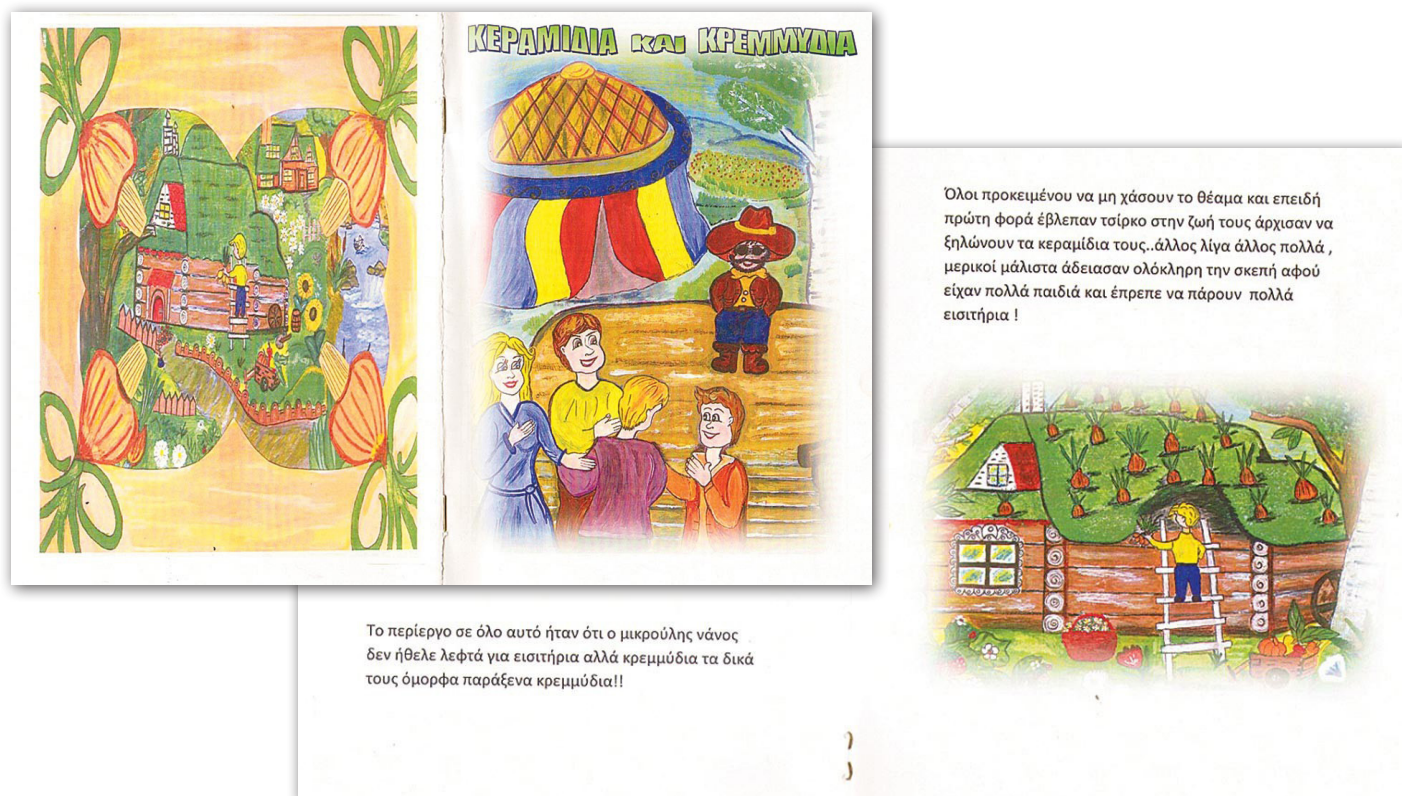
³ Έχει ασχοληθεί, εκτός από το παραμύθι, με τη γλυπτική, την ξυλογλυπτική και τη ζωγραφική.

Τα παραπάνω έρχονται σε δεύτερο πλάνο, γιατί αυτό που κυρίως απολαμβάνει γράφοντας παραμύθια είναι η χαρά των παιδιών καθώς τα διαβάζουν. Και κάπως έτσι, ξεκίνησε να γράφει ή μάλλον να λέει παραμύθια. Περνώντας χρόνο με τα παιδιά του όσο ήταν μικρά, ιδιαίτερα την ώρα του ύπνου, τους αφηγούνταν παραμύθια. Αρχικά, οδηγός του στάθηκαν τα κλασικά παραμύθια τα οποία διακωμωδούσε, προσθέτοντας λεπτομέρειες που σκεφτόταν ο ίδιος.⁴ Σταδιακά, για να δίνει όλο και περισσότερη ικανοποίηση στα παιδιά, άφηνε την φαντασία του πιο ελεύθερη.

Αφού έγραψε, αργότερα, τα πρώτα του παραμύθια, τα έδωσε σε κάποιους φίλους για να τα δουν και να του πουν τη γνώμη τους. Η κρίση ήταν ότι υπάρχουν μεν λάθη, αλλά σε γενικές γραμμές δεν είναι άσχημα. Έτσι, ξεκίνησε να γράφει. Στην πορεία, εκμεταλλεύτηκε τα παραμύθια για να προσπαθήσει να περάσει και κάποια μηνύματα στα παιδιά, καθώς, όπως υποστηρίζει, οι άνθρωποι σε αυτήν την τρυφερή παιδική ηλικία λειτουργούν σαν σφουγγάρι, απορροφούν ό,τι ακούνε και, υποσυνείδητα, τους αποτυπώνεται στο νου. Ωστόσο, δεν θεωρεί ότι χρειάζεται απαραίτητα κάθε ιστορία να περνάει κάποιο μήνυμα. Είναι σημαντικό, ακόμα, να νιώσει όμορφα και να διασκεδάσει ένα παιδί, διαβάζοντας ένα παραμύθι.

Έμπνευσή του, όπως ισχυρίζεται, αποτελεί ο τίτλος. Του έρχεται στο μυαλό μια φράση για τίτλο και, μετά, σκέφτεται μια ιστορία που να υπηρετεί τον τίτλο αυτόν. Δεν θέλει να αλλάζει τους τίτλους που βάζει στην πορεία, γι' αυτό και θεωρεί ότι η ιστορία είναι αυτή η οποία θα πρέπει να συμφωνεί με τον τίτλο, ο οποίος, άλλωστε, συνιστά την αρχική ιδέα, την πρώτη έμπνευση.

Τέλος, απευθυνόμενος στους φοιτητές, θα ήθελε να πει σε γενικές γραμμές τα εξής: Να μην αρκούνται σ' αυτά που μαθαίνουν στο Πανεπιστήμιο. Να μην το αντιμετωπίζουν, απλώς, σαν έναν αγώνα δρόμου (να περάσουν τα μαθήματα, το εξάμηνο, την εξεταστική, να πάρουν το πτυχίο και να βρουν μια δουλειά). Καλώς ή κακώς, πέρασαν στη σχολή που πέρασαν. Αν επιλέξουν να παραμείνουν, θα πρέπει να βρουν τρόπους να αγαπήσουν αυτό που θα σπουδάσουν, ακόμη και αν δεν ήταν αυτό που εξαρχής ήθελαν. Αν δεν τους αρέσει καθόλου, να μην το σπουδάσουν, χάνουν τζάμπα χρόνια.⁵ Και ακόμα ότι η τέχνη ηρεμεί και τα άγρια θηρία, και όλοι έχουν, έστω, μία ώρα ελεύθερου χρόνου την ημέρα, γι' αυτό ας την αφιερώσουν για να ασχοληθούν μαζί της.

⁴ Σχετικά με τα κλασικά παραμύθια, αναγνωρίζει την αξία τους ως μέρος της παράδοσης, αλλά πιστεύει ότι θα πρέπει να αντικατασταθούν από παραμύθια που είναι ωφέλιμα. Το μοτίβο του πρίγκιπα που σώζει την πριγκίπισσα δεν προσφέρει τίποτα, όπως λέει. Αντίθετα παρουσιάζει την γυναίκα υποδεέστερη του άνδρα.

⁵ Η παρότρυνση απευθύνεται περισσότερο στους φιλόλογους και σε όσους, γενικά, αποκτούν πρόσβαση στη διδασκαλία, καθώς στο μέλλον η δουλειά τους θα είναι να διδάσκουν παιδιά και είναι κρίμα να το κάνουν μόνο για έναν μισθό.

ΑΝΤΑ ΣΑΜΑΡΑ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Πρόκειται για ένα βιβλίο του Ματ Χέιγκ που διακρίθηκε ως το δημοφιλέστερο μυθιστόρημα του 2020 στην ψηφοφορία των αναγνωστών του Goodreads. Παράλληλα, μεταφράστηκε σε περισσότερες από 40 γλώσσες και πρόκειται να μεταφερθεί και στον κινηματογράφο. Ένας περίεργος τίτλος για βιβλίο, θα έλεγε κανείς, αλλά με κρυφά νοήματα, τόσο για την ανθρώπινη υπόσταση, όσο και για τον ανθρώπινο νου και τις δυνατότητες τις οποίες έχει.

Αν, πράγματι, κάποιος μπορούσε να ζήσει σε πολλές εκδοχές του εαυτού του, τι άραγε θα διάλεγε; Και με ποια κριτήρια θα το διάλεγε; Όλοι μας, κατά καιρούς, μετανιώνουμε για όσα έχουμε πράξει και για όσα δεν έχουμε πράξει. Αλλά, όπως αναφέρει και ο Πλάτων στο έργο του *Νόμοι*, πολλές φορές η Θεία Πρόνοια είναι αυτή η οποία φροντίζει τον άνθρωπο και βρίσκεται πάνω από τον άνθρωπο. Του δίνει, επομένως, αυτό το οποίο ονομάζουμε ελεύθερη βούληση. Εκτός από τις θρησκευτικές απόψεις, βέβαια, υπάρχουν και οι επιστημονικές, οι οποίες αφορούν κυματοσυναρτήσεις ή θεωρίες, όπως η γάτα του Σρέντιγκερ.¹

Τι, όμως, απ' όλα ισχύει και τι, τελικά, αποφάσισε η Νόρα, η πρωταγωνίστρια του βιβλίου; Βρήκε, άραγε, τη ζωή την οποία έψαχνε για να ξεφύγει από τη δική της; Και, κυρίως, τι μπορεί να

μας διδάξει ως αναγνώστες η αναζήτηση της Νόρας; Τα *Μεσάνυχτα στη βιβλιοθήκη* είναι ένα βιβλίο, το οποίο μεταφέρει τους αναγνώστες σε πολλούς κόσμους, σε πολλά μέρη της γης και σε παράλληλες ζωές δίνοντας ένα πολύτιμο μάθημα ότι η ζωή είναι γεμάτη αποφάσεις οι οποίες, με τη σειρά τους, οδηγούν σε αποτελέσματα, επειδή οι επιλογές μας έχουν συνέπειες είτε καλές είτε κακές. Αλλά, το πιο σημαντικό είναι η ζωή –η ζωή την οποία δεν έχουμε ζήσει ακόμα– με τη θλίψη, τη χαρά, τον πόνο, την αγωνία και, κυρίως, την αγάπη. Αυτό είναι το μάθημα που μας διδάσκει αυτό το βιβλίο και νομίζω ότι δεν θα σπαταλήσει καθόλου τον χρόνο του αναγνώστη του.

¹ Η «γάτα του Σρέντιγκερ» είναι ένα νοητικό πείραμα που χαρακτηρίζεται και ως παράδοξο. Επινοήθηκε από τον Αυστριακό φυσικό Έρβιν Σρέντιγκερ (Erwin Schrödinger) το 1935. Μια γάτα, μια φιάλη με δηλητήριο και μια πηγή τοποθετούνται σε σφραγισμένο κουτί. Αν ο εσωτερικός ελεγκτής ανιχνεύσει ραδιενέργεια (π.χ. μια διάσπαση ατόμου), η φιάλη θρυμματίζεται, ελευθερώνοντας το δηλητήριο που σκοτώνει τη γάτα. Η θεώρηση της Κοπεγχάγης για τη κβαντομηχανική υπονοεί ότι μετά από λίγο, η γάτα είναι *ταυτόχρονα ζωντανή και νεκρή*. Όμως, όταν κάποιος κοιτάει στο κουτί την βλέπει είτε ζωντανή είτε νεκρή, αλλά ποτέ και ζωντανή και νεκρή. Αυτό εγείρει το ερώτημα πότε μια κβαντική υπέρθεση σταματάει και η πραγματικότητα καταρρέει στη μια πιθανότητα ή στην άλλη.

«Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΣΚΥΛΟΥ»: Η ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΥΒΕΛΑ ΤΟΥ THOMAS SAVAGE ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΟΘΟΝΗ ΜΕ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΗΣ JANE CAMPION

ΧΑΡΑ ΛΑΓΟΥ

ΜΕΠΤΑΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Δώδεκα χρόνια ύστερα από την τελευταία της ταινίας, «Bright Star», που αφηγείται τον έρωτα του Άγγλου ρομαντικού ποιητή John Keats και της Fanny Brawne, η Jane Campion επιστρέφει δυναμικά στη μεγάλη οθόνη. Το νέο της κινηματογραφικό εγχείρημα (το σενάριο επίσης δικό της), με τίτλο «Η εξουσία του σκύλου», βασίζεται στην ομώνυμη νουβέλα του Thomas Savage (1967). Πρόκειται για ακόμα μια προσαρμογή (ο όρος περιγράφει ακριβέστερα τη διαδικασία της κινηματογραφικής απόδοσης της μυθιστορηματικής πλοκής σε σχέση με τον όρο μεταφορά) ενός λογοτεχνικού προϊόντος στην εβδομή τέχνη. Το φιλμ, που παραπέμπει σε ελεγειακό γουέστερν (κάπως αντισυμβατικά, βέβαια, αφού δεν φέρει όλα τα τυπικά χαρακτηριστικά του είδους), τοποθετείται στη Μοντάνα το 1925 και εστιάζει στη ζωή δύο αδελφών ιδιοκτητών ράντζου (στην αγγλική γλώσσα αποδίδεται ως *rancher* και περιγράφει τον κτηνοτρόφο βοοειδών, τον ιδιοκτήτη φάρμας), τον Phil (Benedict Cumberbatch) και τον George (Jesse Plemons). Οι ισορροπίες ανατρέπονται όταν ο τελευταίος αποφασίζει να παντρευτεί και μετακομίζουν μαζί τους η μέλλουσα σύζυγός του, Rose (Kirsten Dunst) με τον γιο της, Peter (Kodi Smit-McPhee). Ο Phil αρνείται να αποδεχτεί τα δύο νέα μέλη της οικογένειας και μετατρέπεται

τη νέα τους καθημερινότητα σε βασανιστήριο. Η Rose ξεσπά στο αλκοόλ, ενώ ο γιος της καταστρώνει ευφυώς και μεθοδικά σχέδιο εξόντωσης εναντίον του Phil, ο οποίος, εν τέλει, πεθαίνει από διοξείδιο του άνθρακα.

Πρόκειται για ένα αινιγματικό τέλος που στήνεται με τη σκηνοθετική μαεστρία της Campion. Ο Phil παραμένει πιστός στις αξίες του και στον θρυλικό *cowboy* του παρελθόντος του, Bronco Henry, ενώ αρνείται να αποδεχτεί τον διαρκή εκσυγχρονισμό της χώρας, καταλήγοντας σε μια αρρενωπή καρικατούρα. Η ιδιόρρυθμη προσωπικότητά του αρχίζει να γοητεύει τον νεαρό Peter και ο Phil έλκεται από την ιδέα να αποτελέσει το αντικείμενο θαυμασμού του, να λειτουργήσει για τον Peter ως ένας «άλλος» Bronco Henry. Τα κίνητρα, όμως, του νεαρού άνδρα δεν είναι τόσο αθώα, όπως αποδεικνύεται. Η Campion βασίζεται στην εμμονική προσκόλληση του Phil με την άγρια Δύση και στον δύστροπο χαρακτήρα του, για να αποδώσει τα αίτια του θανάτου του. Αν και ο υπαίτιος καταδεικνύεται αλληγορικά, η σκηνοθέτις αποφεύγει να σκιαγραφήσει εκδικητικούς ήρωες. Αυτός είναι και ο λόγος που σε ένα πρώτο επίπεδο ο θεατής, ίσως, απορήσει με τον αιφνίδιο θάνατο του Phil. Το σημείο του θανάτου είναι η χαρακτηριστικότερη απόκλιση με την πλοκή της νουβέλας, στην οποία ο Savage επιλέγει για τον ήρωά του ένα διαφορετικό τέλος.

Το φιλμ βρίθκει λυρικότητας, συμβολιστικών σκηνών, απέραντων πανοραμικών τοπίων και γοθικών σκηνικών χώρων. Η κλιμάκωση της κινηματογραφικής έντασης συγκινεί τον θεατή και ακυρώνει κάθε μονοδιάσταση ερμηνεία.

«Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ»: ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΒΙΑΣΜΟΥ

ΣΤΑΜΑΤΙΑ ΚΑΛΛΙΒΩΚΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Με πληροφορίες από το βιβλίο του Eric Jager *The Last Duel*, αλλά και με συνάφεια και αναφορές σε ιστορικά αρχεία, η ομώνυμη ταινία του Ridley Scott με πρωταγωνιστές τους Matt Damon, Adam Driver και Jodie Comer είναι εμπνευσμένη από γεγονότα που έλαβαν χώρα στη μεσαιωνική Γαλλία. Πραγματεύεται μια από τις «μονομαχίες τιμής» που σχετίζεται με την διαδικασία απόδοσης δικαιοσύνης για το θέμα του βιασμού της Marguerite de Carrouges, συζύγου του Jean de Carrouges το 1386 από τον Jacques Le Gris. Πέρα από τη σκιαγράφηση των συνθηκών στην Γαλλία εκείνης της περιόδου γίνεται και προσέγγιση των ιδεών που επικρατούσαν για θέματα σεξουαλικής βίας εκείνη την εποχή, αλλά και των κεντρικών χαρακτήρων, που αποτελούν ιστορικά πρόσωπα τα οποία συμμετείχαν σε μια μάχη που έγινε αντικείμενο ιστορικής έρευνας και συζήτησης.

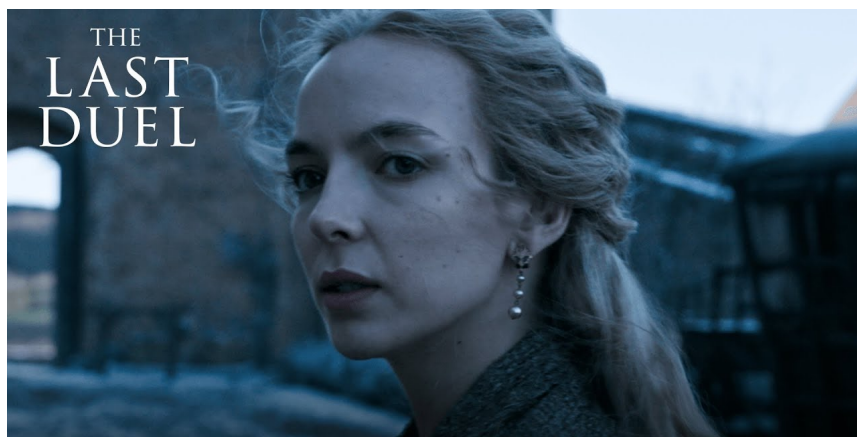

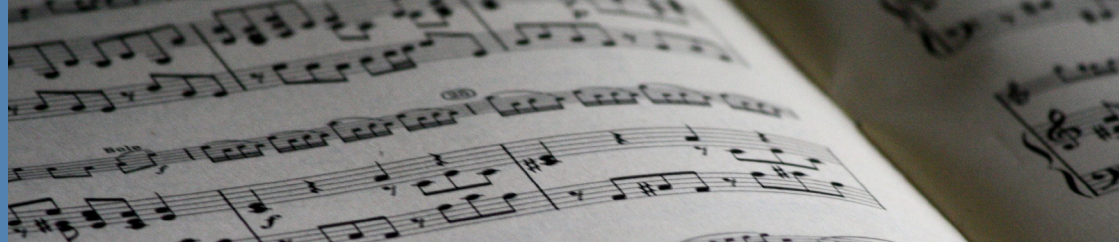
Σε μονομαχία ανάμεσα σε δύο ιππότες που υπερασπίζονται ο καθένας την εκδοχή του για την αλήθεια καταλήγει να διαδραματίζεται η έκκληση της γυναίκας για δίκαιη διαχείριση μιας κατάστασης που ισχυρίστηκε πως βίωσε: εκείνη του βιασμού. Ο τίτλος «Η τελευταία μονομαχία» μας οδηγεί απευθείας στην κατάληξη μιας σειράς γεγονότων και αποφάσεων, όμως, ποια είναι η αρχή; Στη συγκεκριμένη ταινία, το σενάριο της οποίας έγραψαν οι Nicole Holofcener, Ben Affleck και Matt Damon, παρουσιάζονται τρεις διαφορετικές οπτικές: εκείνη της γυναίκας που ομολόγησε πως έπεσε θύμα βιασμού, εκείνη του άντρα που κατηγορήθηκε και αυτή του συζύγου της πρωταγωνίστριας και φίλου του φερόμενου ως θύτη (τουλάχιστον στην αρχή της εξέλιξης της πλοκής).

Η υπόθεση δεν θίγει μόνο ζητήματα περί δικαίου και άδικου, αλλά μέσα από την εξέλιξη της προσεγγίζονται θέματα σχέσεων, τρόπων αντίληψης και προσδοκιών πολύ διαφορετικών μεταξύ τους. Το συμβάν της επίθεσης στην Marguerite τίθεται στο επίκεντρο και εκτός από θέμα συζήτησης αποτελεί αφορμή για την διεξαγωγή μιας μάχης η οποία θα καθορίσει το μέλλον όλων των κεντρικών ηρώων. Κάποιοι θα επιβιώσουν και κάποιοι άλλοι όχι· το θέμα όμως είναι αν τελικά όλες οι προσπάθειες, όλες οι διεκδικήσεις και οι μάχες γίνονται πράγματι στο όνομα μιας δικαιοσύνης. Στην ταινία αυτή θίγονται θέματα περί συντροφικότητας, ματαιοδοξίας, επιθετικότητας, παρορμητικότητας, διαχείρισης σχέσεων και όλα αυτά σε ένα σκηνικό του 1300-1400 μ.Χ.

Ζητήματα περί δικαιοσύνης, κοινωνικής θέσης των γυναικών στην Γαλλία του Μεσαίωνα αλλά και τρόπων διαχείρισης τέτοιου είδους καταστάσεων από τις γυναίκες και τους συζύγους τους αποτελούν βάση για περαιτέρω προβληματισμό και σύνδεση με τα σημερινά δεδομένα. Το ότι παρουσιάζονται οι τρεις διαφορετικές εκδοχές της ίδιας ιστορίας, όπως τις έχουν αντιληφθεί οι ίδιοι οι πρωταγωνιστές, δεν φανερώνει τελικά μία αλήθεια μα τρεις οπτικές με κοινά στοιχεία μέσα από τα οποία φανερώνονται βλέψεις, προθέσεις και ερμηνείες. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι διαφορετικές απόψεις περί του ποια τελικά ήταν η αλήθεια, αλλά και οι εικόνες από το γεγονός της μάχης, την οποία η Marguerite παρακολουθούσε ντυμένη στα μαύρα και γνωρίζοντας πως αν ο Jean έχανε την μάχη τότε θα υπήρχε τίμημα και για την ίδια, καθώς η τιμωρία της ήταν – στην κυριολεξία – το να καεί. Είχε επιμείνει στο ότι ισχυριζόταν την αλήθεια, ωστόσο, οι εκδοχές για το τι τελικά συνέβη παρέμεναν διαφορετικές.

Μένει να τις εντοπίσουμε...

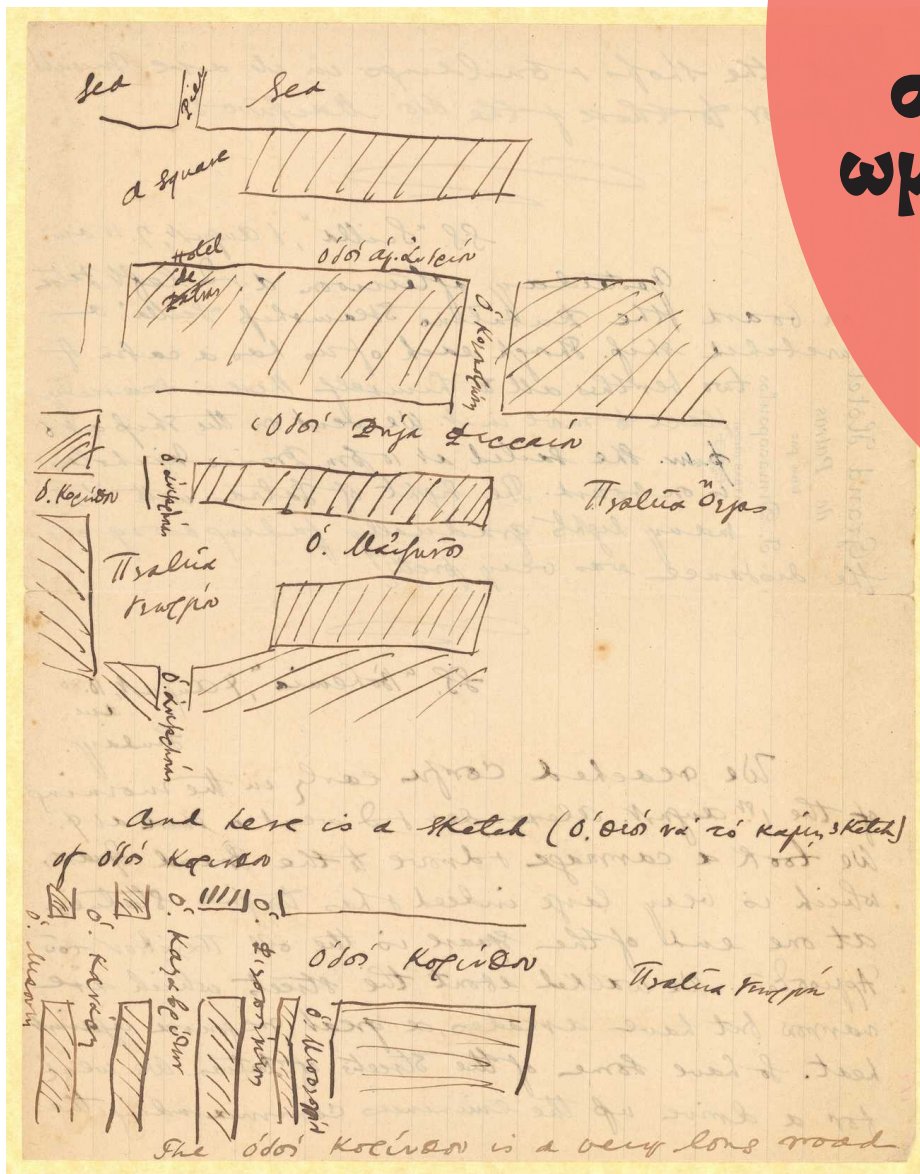

TO @UP ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ:

- Nada Surf – *Popular (rerecorded)*
- Fontaines D.C. – *Jackie Down the Line*
- Melody's Echo Chamber – *Looking Backward*
- Japanese Breakfast – *Nobody See me Like you Do*
- Yard Act – *Dark Days*
- Dry Cleaning – *Scratchcard Lanyard*
- Modest Mouse – *We are Between*
- Foals – *Wake me Up*
- Cat Power – *Unhate*
- Andy Bell – *Something Like Love*
- Damon Albarn – *Darkness to Light*
- Sworr. – *Waves*

σημειωματάριο

Κατά τη διάρκεια της διαμονής του στην Πάτρα, ο Καβάφης παραπονιέται διαρκώς για την υψηλή θερμοκρασία, η οποία πρέπει να ήταν σταθερά πάνω από τους 30°C. Παρ' όλα αυτά, «τολμάει» να κάνει αρκετές βόλτες στην πόλη. Από τον πρόχειρο «χάρτη» που σκιστάρει ο Καβάφης, καταλαβαίνουμε πως κυκλοφορεί κυρίως στους κεντρικούς «παράλληλους» δρόμους της πόλης (οδός Κορίνθου, οδός Μαιζώνος, οδός Ρήγα Φεραίου, οδός Αγίου Ανδρέου), με συχνό άξονα το «σεργιάνι» προς το λιμάνι. Διαβάζοντας, επίσης, τις σελίδες από το σχετικό ημερολόγιό του, μαθαίνουμε πως ο ποιητής επισκέφτηκε τα Ψηλαλώνια, τον ναό του Αγίου Ανδρέα, την πλατεία Γεωργίου, την πλατεία Όλγας, την Αγγλικανική Εκκλησία, και, βέβαια, την αποβάθρα.

Ο καβαφικός «χάρτης» της Πάτρας αποτελεί μια πρώιμη απεικόνιση του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού της πόλης, στις αρχές του 20ού αιώνα : ορθογωνική οικοδομική χάραξη, εμφανής χωροθέτηση των πλατειών και της αγοράς στο κέντρο της πόλης, σύνδεση του λιμανιού με τους δρόμους της κύριας εμπορικής δραστηριότητας. Με άλλα λόγια, έχουμε μπροστά μας μια μεσογειακή πόλη στραμμένη προς τη θάλασσα, έτσι όπως την είχε ιδεασθεί ο αξιωματικός του Γαλλικού Στρατού, Σταμάτης Βούλγαρης, ήδη από τα μέσα του 19ου αιώνα, στα πολεοδομικά σχέδια που κατέθεσε για την Πάτρα, κατά παραγγελία των ελληνικών κυβερνήσεων.

Το ημερολόγιο του Καβάφη συμπληρώνει τον «χάρτη». Αναγνωρίζουμε αμέσως το μάτι του ανθρώπου που γνωρίζει από εμπόριο και ξέρει να παρατηρεί τις επιμέρους διαφορές των δρόμων, ανάλογα με την οικονομική δραστηριότητα και την αρχιτεκτονική των κτιρίων : «Είδα τη Δημαρχία και πολλά αξιόλογα κτήρια, όπως τα γραφεία της Εθνικής Τραπέζης, της Ιονικής και της Τραπέζης των Αθηνών». [...] «Κοντά στο ξενοδοχείο έχει μερικά μεγάλα μαγαζιά· ένα απ' αυτά είναι του ράφτη Παπαϊωάννου». [...] «Το απόγευμα ξαναπήγα με τον Αλέξανδρο στα Ψηλά Αλώνια. Ύστερα, ανάμεσα από διάφορους φτωχικούς δρόμους μάλλον, πήγαμε στην Πλατεία Γεωργίου, όπου τα καφενεία ήταν γεμάτα κόσμο. Από κει, κατεβήκαμε στην οδό Μαιζώνος, όπου έχει πολλά καλά καταστήματα. [...] «Η οδός Κορίνθου έχει μεγάλο μήκος, όμως τα μαγαζιά της και τα κτίριά της είναι πολύ κατώτερα απ' της οδού Μαιζώνος». Στον «χάρτη», επίσης, ο Καβάφης σημειώνει : «The οδός Κορίνθου is a very long road».

Γνωρίζουμε πως γύρω στα 1895-1900, όταν ο Καβάφης ήταν υπάλληλος στην Εταιρεία Αρδεύσεων, δούλεψε και ως μεσίτης στο Χρηματιστήριο (Μπόρσα) της Αλεξάνδρειας. Είναι η περίοδος της ακμής των μεσογειακών πόλεων. Θα ήταν αδύνατο, λοιπόν, να μη προσέξει ο Καβάφης την «κίνησι του δρόμου και των μαγαζιών» στην Πάτρα. Το 1903, πάντως, συστήνοντας τον ποιητή στο ελληνικό κοινό, ο Γρηγόριος Ξενόπουλος, που γνώρισε τον Καβάφη όταν ο τελευταίος επισκέφτηκε την Αθήνα, σε εκείνο το ταξίδι του 1901, γράφει : «Κάτω από την εξωτερική εμφάνιση εμπόρου, γλωσσομαθούς και ευγενέστατου και κοσμικού, κρύβεται επιμελώς ο φιλόσοφος και ο ποιητής». Μένει ακόμη να μάθουμε τι «κρύβεται» πίσω από αυτά τα μικρά αποσπάσματα του αρχείου του.

